

Strasbourg, 13.12.2022
COM(2022) 729 final

2022/0424 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

milles käsitletakse reisijaid käsitleva eelteabe kogumist ja edastamist välispiirikontrolli tõhustamiseks ja hõlbustamiseks ning millega muudetakse määrusi (EL) 2019/817 ja (EL) 2018/1726 ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2004/82/EÜ

{SEC(2022) 444 final} - {SWD(2022) 421 final} - {SWD(2022) 422 final} -
{SWD(2022) 423 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Viimastel kümnenditel on kasvanud nii lennureisijate arv kui ka tõhususele orienteeritud uuendused, mille tulemusel on lennukid suuremad ja millega kaasneb vajadus tagada lennujaamades tõhusamalt toimivad reisijatevood. 2019. aastal kasutas Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni (ICAO) teatel regulaarlide üle maailma 4,5 miljardit reisijat¹ ning asjaolu, et ELi siseneb või sealt lahkub igal aastal üle poole miljardi reisija,² avaldab survet välisele õhupiirile.

Reisijaid käsitleva eelteabe (edaspidi „eelteave“) töötlemine, nagu on ette nähtud nii kehtiva reisijaid käsitleva eelteabe direktiivi³ kui ka käesoleva ettepanekuga, on piirihaldusvahend, mis toetab piirikontrolli tulemuslikkust ja tõhusust, hõlbustades ja kiirendades reisijate kontrollimist, ning samuti vahend ebaseadusliku sisserände ärahoidmiseks. Eelteabe hulka kuuluvad reisijate reisidokumentides sisalduvad isikuandmed koos lennuinfo, mis kogutakse lennule registreerimise ajal ja edastatakse sihtriigi piirivalveasutustele. Kuna need asutused saavad eelteabe kätte enne lennu saabumist, on neil võimalik kooskõlas kohaldatavate õigusaktidega reisijaid riskiprofiilide, jälgimisnimekirjade ja andmebaaside põhjal eelnevalt kontrollida, kiirendades seega heas usus reisivate isikute piirikontrolli ning pühendades rohkem ressursse ja aega selliste reisijate kindlakstegemisele, keda tuleb saabumisel põhjalikumalt uurida.

Eelteabe kogumise ja edastamise süsteemide loomine on alates 2017. aastast rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni (Chicago konventsiooni⁴) kohane rahvusvaheline standard. ELis on see reguleeritud reisijaid käsitleva eelteabe direktiiviga. Nimetatud direktiiviga kehtestatakse lennuettevõtjatele kohustus edastada taotluse korral sihtriigi piirivalveasutustele enne lennu väljumist eelteavet. Sellega ei kehtestata aga liikmesriikidele kohustust lennuettevõtjatelt eelteavet nõuda, mis tekitab andmete kogumises ja kasutamises lünki ja lahknevusi – mõned liikmesriigid koguvad eelteavet süstemaatiliselt, samas kui teised seda ei tee⁵. Hinnangute kohaselt kogutakse eelteavet kõikides liikmesriikides kokku keskmiselt 65 % sisenevate lendude puhul⁶. See loob olukorra, kus inimestel, kes soovivad vältida kontrolle ja marsruute, kus eelteavet kogutakse, on lihtne kasutada sihtkohta reisimiseks selliseid lennumarsruute, kus eelteavet kasutatakse harvem või ei kasutata üldse.

¹ ICAO, „The World of Air Transport in 2019“ (Lennutranspordi olukord 2019. aastal), <https://www.icao.int/annual-report-2019/Pages/the-world-of-air-transport-in-2019.aspx>.

² Allikas: Eurostat (andmekood veebisaidil: avia_paoc); need näitajad hõlmavad reisijatevedu kõigis ELi praegustes liikmesriikides (27 liikmesriiki).

³ Nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/82/EÜ veoettevõtjate kohustuse kohta edastada reisijaid käsitlevaid andmeid (ELT L 261, 6.8.2004, lk 24).

⁴ 1944. aastal vastu võetud Chicago konventsioon ehk rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsioon, millega loodi Rahvusvaheline Tsiviillennunduse Organisatsioon (ICAO). Kõik liikmesriigid on Chicago konventsiooni osalised. ICAO rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsioon.

⁵ Euroopa Komisjon, komisjoni talituste tödokument „Nõukogu direktiivi 2004/82/EÜ (veoettevõtjate kohustuse kohta edastada reisijaid käsitlevaid andmeid) (reisijaid käsitleva eelteabe direktiivi) hindamine“, Brüssel, 8. september 2020, SWD(2020) 174 final.

⁶ Vt mõjuhinnang.

Reisijaid käsitleva eelteabe direktiivi hiljutisest läbivaatamisest ilmnes, et isegi kui liikmesriigid eelteavet nõuavad, ei kasuta nende ametiasutused seda alati järjepidevalt. Eelteave võimaldab piirivalveametnikel reisijate isikut ja kasutatud reisidokumentide kehtivust Schengeni piirieskirjadega ette nähtud andmebaaside põhjal⁷ eelnevalt kontrollida. Mitte kõik liikmesriigid ei kasuta aga eelteavet eelnevateks kontrollideks Schengeni piirieskirjadega ette nähtud andmebaaside põhjal⁸. Iirimaa, kes Schengeni piirieskirjades ei osale, kohaldab sarnaseid siseriiklikke õigusakte. See olukord kavandatud määruse tagajärjel ei muutu.

Reisijaid käsitleva eelteabe direktiivis on kehtestatud eelteabe kogumise, edastamise ja töötlemise kohta üksnes piiratud kriteeriumid seoses lendudega, mida eelteabe kogumine hõlmab, kogutavate andmelementidega või andmete kogumise vahenditega (milles ei võeta arvesse muutusi eelteabe kogumise rahvusvahelistes standardites ja suunistes)⁹. Selle tagajärjel järgitakse väga erinevaid tavasid, mis ei kahjusta mitte üksnes piirikontrolli tulemuslikkust ja tõhusust, vaid kujutavad ka lisakoormust lennuettevõtjatele, kes peavad täitma eri nõudeid, sõltuvalt marsruutidest, millel nad reisijaid veavad, ja liikmesriigist, kes eelteavet nõuab. Eelteabe kogumise ja edastamise kooskõlla viimine seda käsitlevate rahvusvaheliste standarditega tagaks, et lennundussektor täidab eelteavet käsitlevaid nõudeid. Selleks et eelteabe kasutamine oleks tõhus, peab see olema täpne, terviklik ja ajakohane. Kui identiteediandmed ei ole usaldusväärsed ja kontrollitud, mida need praegu alati ei ole, siis ei anna ristkontroll andmebaaside põhjal usaldusväärsed operatiivtulemusi. Kuna viimase 20 aasta jooksul on tavapraktikaks saanud elektrooniline lennule registreerimine, sisestavad reisijad neid käsitleva eelteabe reisidokumendilt üha enam käsitsi või deklareerivad need ise. Liikmesriikide ametiasutustele edastatavad mittetäielik, ebaõige või aegunud eelteave võib tekitada lünki seda liiki kontrollides, mida piirivalveasutused saavad läbi viia, ning lõppkokkuvõttes mõjutada reisijaid, keda võidakse ebaõigesti ja ebavajalikult kontrollida. Vajadus tagada kogutud eelteabe piisav kvaliteet on tihedalt seotud vahenditega, mida lennuettevõtjad kasutavad selle tagamiseks, et kogutud asjakohane eelteave vastab reisidokumentidel esitatud teabele. Praeguse eelteabe raamistikuga ei ole ette nähtud vahendeid reisijatelt neid käsitleva eelteabe kogumiseks. Erinevalt käsitsi sisestatud teabest tooks automatiseeritud andmekogumine kaasa vähem kvaliteediprobleeme ning eelteabe tulemuslikuma ja tõhusama kasutamise, mis aitaks lühendada ka aega, mida pädevad piirivalveasutused kulutavad lennuettevõtjatega suhtlemiseks.

Seepärast pakub eelteabe kogumise ja edastamise praeguse õigusraamistiku läbivaatamine võimalust tõhustada välispiiri haldamist ja võidelda ebaseadusliku sisserändega. See aitaks tagada, et kõiki isikuid, kes reisivad õhu kaudu liitu (täpsemalt sisepiirikontrollita Schengeni alas osalevatesse liikmesriikidesse (nn Schengeni alale) ja Irimaale) kolmandast riigist või sellisest liikmesriigist, kes kavandatud määruuses ei osale, see tähendab kolmandate riikide

⁷ Schengeni piirieskirjade (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad)) artikli 8 lõike 2 punktis a on osutatud SISile, Interpoli varastatud ja kaotatud reisidokumentide andmebaasile ning riigisisestele andmebaasidele, mis sisaldavad teavet varastatud, õigusvastaselt omandatud, kaotatud ja kehtetuks tunnistatud reisidokumentide kohta.

⁸ Vt Euroopa Komisjon, rände ja siseasjade peadirektoraat, „Study on Advance Passenger Information (API): evaluation of Council Directive 2004/82/EC on the obligation of carriers to communicate passenger data“ (Reisijaid käsitleva eelteabe uuring. Nõukogu direktiivi 2004/82/EÜ (veoettevõtjate kohustuse kohta edastada reisijaid käsitlevaid andmeid) hindamine), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2837/882434>, lk 149.

⁹ WCO/IATA/ICAO, „Guidelines on Advanced Passenger Information (API)“ (Suunised reisijaid käsitleva eelteabe kohta), 2014. Vt mõjuhinnangu 5. lisa.

kodanikke, kodakondsuseta isikuid ja ELi kodanikke, saab eelteabe alusel enne nende saabumist eelnevalt kontrollida ning et liikmesriigid kohaldavad välispiiril kontrollide tegemise ja ebaseadusliku sisserände tõkestamise eesmärgil andmete kogumise ja edastamise suhtes ühetaolisi kriteeriume. Käesolev ettepanek hõlbustab reisijatevooge lennujaamades ja kiirendab piirikontrolli, aidates seega tagada, et kõiki lennureisijaid saab kooskõlas kohaldatavate õigusaktidega süstemaatiliselt ja tõhusalt kontrollida¹⁰.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesolevas ettepanekus käsitletakse vajadust ühiste eeskirjade järele eelteabe kogumisel ja edastamisel piirihalduse eesmärgil ja ebaseadusliku sisserände tõkestamiseks, mis on seotud Schengeni ala olemasolu ja isikute üle välispiiri liikumist reguleerivate ühiste eeskirjade kehtestamisega. Käesolev ettepanek on kooskõlas Schengeni piirieskirjades kehtestatud kohustustega, mis käsitlevad isikute kontrollimist välispiiril. Määruse ettepanek tehakse pärast reisijaid käsitleva eelteabe direktiivi vastuvõtmist 2004. aastal oluliselt edasi arenenud ELi suuremahuliste infosüsteemide laiemas kontekstis. Peale selle on strateegiliste suunistega, mille Euroopa Ülemkogu võttis vastu 2014. aasta juunis, ette nähtud piirivalveametnike poolt välispiiril läbiviidavate menetluste laiendamine, et suurendada enne piiripunkti tehtavate kontrollide tõhusust ja piirata negatiivset mõju piiril. Need hõlmavad Schengeni infosüsteemi (SIS), viisainfosüsteemi (VIS) ja Eurodac-süsteemi¹¹. Lisaks on praegu arendusetapis kolm uut süsteemi: riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem (EES), Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ning kesksüsteem nende liikmesriikide väljaselgitamiseks, kellel on teavet kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste kohta (ECRIS-TCN-süsteem)¹². Kõik need olemasolevad ja tulevased süsteemid on seotud ELi turbe-, piiri- ja rändehalduse infosüsteemide koostalitlusvõime raamistiku¹³ kaudu, mis võeti vastu 2019. aastal ja mida praegu rakendatakse. Käesolevas ettepanekus kavandatud muudatustes võetakse arvesse koostalitlusvõime raamistikku.

Eelkõige välditakse kavandatud ruuteri abil tehniliste komponentide dubleerimist, jagades ETIASe vedajate võrguvärava komponente. ETIASe vedajate võrguvärav pakub lennuettevõtjatele tehnilisi vahendeid, et teha päringuid viisavabalt liikmesriikidesse reisivate kolmandate riikide kodanike ETIASe staatuse kohta. Kavandatud määrusega tagatakse, et eri andmeprotsessid on eristatud ja neid hoitakse rangelt lahus ning et järgitakse mitmesugustes ELi õigusaktides sätestatud juurdepääsuõigusi. Peale selle seotakse kavandatud määrusega eu-LISA olemasoleva EESi-ETIASe nõuanderühma töö eelteabe valdkonnas tulevikus tehtava tööga, suurendades töörühmade dubleerimise vältimise teel tõhusust ja mastaabisäästu.

¹⁰ Seoses Schengeni alaga vt Euroopa Komisjon, „Schengeni olukorda käsitlev aruanne (2022)“, COM(2022) 301 final/2, 24. mai 2022, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0301>.

¹¹ SIS (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1861, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist piirikontrolli valdkonnas ning millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ja määrust (EÜ) nr 1987/2006 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1987/2006) aitab ELi pädevatel asutustel säilitada sisepiirikontrolli puudumisel sisejulgeolekut ja VIS võimaldab Schengeni riikidel vahetada viisaandmeid. Eurodac-süsteemiga loodi varjupaigataotlejate sõrmejälgede ELi andmebaas, mis võimaldab liikmesriikidel võrrelda varjupaigataotlejate sõrmejälgi, et teha kindlaks, kas nad on varem varjupaika taotlenud või sisenenud ELi ebaseaduslikult teise liikmesriigi kaudu.

¹² EES ja ETIAS tõhustavad lühiajalise viisaga ja viisavabalt Schengeni alale reisivate isikute julgeolekukontrolli, võimaldades nende eelnevat kontrollimist ebaseadusliku rände ja julgeolekuga seotud riskide seisukohast. ECRIS-TCNi süsteem kõrvaldab kindlakstehtud lünga liikmesriikide vahelises andmevahetuses, mis käsitleb süüdimõistatud kolmandate riikide kodanikke.

¹³ Määrus (EL) 2019/817 ja määrus (EL) 2019/818.

Nagu eespool selgitatud, tuleb piirikontroll, mida kavandatud määruses sisalduvate eeskirjadega kavatsetakse hõlbustada ja tõhustada, viia läbi Schengeni piirieskirjade alusel, kui need on kohaldatavad, või siseriikliku õiguse alusel.

Lisaks kohaldatakse ELi üldkohaldatavaid õigusakte neis sätestatud tingimustel. Kui tegemist on isikuandmete töötlemisega, siis on need õigusaktid eelkõige isikuandmete kaitse üldmäärus¹⁴ ja ELi andmekaitsemäärus¹⁵. Käesolev ettepanek neid õigusakte ei mõjuta.

Eespool nimetatud ELi õigusaktide kohaldatavus käesoleva määruse alusel saadud eelteabe töötlemise suhtes tähendab seda, et liikmesriigid rakendavad ELi õigust Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 51 lõike 1 tähenduses, mis omakorda tähendab seda, et ka hartas kehtestatud eeskirjad on kohaldatavad. Eelkõige tuleb hartat arvesse võtta nendes ELi õigusaktides sisalduvate eeskirjade tõlgendamisel.

Masinloetavaid reisidokumente käsitlevad ICAO suunised¹⁶ on üle võetud määrusega (EL) 2019/1157 liidu kodanike isikutunnistuste turvalisuse suurendamise kohta ja määrusega (EÜ) nr 2252/2004 passide turvaelementide ja biomeetria standardite kohta. Need määrused on varasemad dokumendid, mis võimaldavad teha reisidokumentidest terviklike ja kvaliteetsete andmete automatiseeritud väljavõtteid.

Kavandatud määrus on jätkuvalt osa Schengeni *acquis*'st. Liikmesriikide pädevad piirivalveasutused võtavad eelteavet endiselt vastu ja töötlevad seda täiendavalt üksnes piirihalduse eesmärgil ja ebaseadusliku sisserände tõkestamiseks, mille jaoks eelteavet kavandatud määruse alusel kogutakse.

Käesolev ettepanek on tihedalt seotud ettepanekuga määruse kohta, mis käsitleb eelteabe kogumist ja edastamist terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks, kuna mõlemad ettepanekud sisaldavad sarnaseid sätteid eelteabe elementide loetelu, eelteabe automatiseeritud vahendite abil kogumise ja selle ruuterisse edastamise kohta.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Võttes arvesse ettenähtud eesmärki ja meetmeid, on käesoleva kavandatud määruse, mis käsitleb eelteabe kogumist ja edastamist piirihalduse eesmärgil ja ebaseadusliku sisserände tõkestamiseks, asjakohane õiguslik alus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punktid b ja d ning artikli 79 lõike 2 punkt c.

ELi toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punkti b kohaselt võib liit võtta meetmeid, mis käsitlevad välispiiri ületavate isikute suhtes teostatavat kontrolli, ja punkti d alusel võib liit võtta meetmeid, mis on vajalikud välispiiri integreeritud piirivalve järkjärguliseks

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta.

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

¹⁶ ICAO, dokument 9303 „Machine Readable Travel Documents“ (Masinloetavad reisidokumendid), kaheksas väljaanne, 2021, kättesaadav aadressil https://www.icao.int/publications/documents/9303_p1_cons_en.pdf.

kehtestamiseks. ELi toimimise lepingu artikli 79 lõike 2 punkti c alusel võib liit võtta ebaseaduslikku sisserännet käsitlevaid meetmeid.

Sel viisil tagatakse järjepidevus kehtiva reisijaid käsitleva eelteabe direktiiviga, mis põhineb samadel sätetel.

- **Subsidiaarsus**

Kuna ELi toimimise lepinguga antakse liidule sõnaselgelt volitus töötada välja ühine poliitika seoses välispiiri ületavate isikute suhtes tehtava kontrolliga, siis on see selge eesmärk, mille täitmist liidu tasandil taotleda. Samal ajal on tegemist ELi ja liikmesriikide jagatud pädevusse kuuluva valdkonnaga.

Eeskätt ja ilma et see mõjutaks Iirimaa eriseisundit, on vajadus ühiste eeskirjade järele, mis käsitlevad eelteabe kogumist ja edastamist piirihalduse eesmärgil ja ebaseadusliku sisserände tõkestamiseks, mis on seotud Schengeni ala loomisega ja ühiste eeskirjade, millega reguleeritakse isikute liikumist üle välispiiri, eelkõige Schengeni piirieskirjade¹⁷ kehtestamisega. Sellega seoses mõjutavad ühe liikmesriigi otsused teisi liikmesriike ning seega on selles valdkonnas vaja ühiseid selgeid eeskirju ja tegevustavasid. Tulemuslik ja tõhus piirikontroll nõuab ühtset lähenemisviisi kogu Schengeni alal, sealhulgas seoses võimalusega reisijaid neid käsitleva eelteabe põhjal eelnevalt kontrollida.

Praegu tuleneb vajadus ELi meetmete järele eelteabe valdkonnas ka eeskätt järgmistest hiljutistest seadusandlikest muudatustest seoses Schengeni välispiiri haldamisega.

- 2019. aasta koostalitlusvõime määrus¹⁸ võimaldab välispiiri ületavaid isikuid ELi kesketes julgeoleku, piiri- ja rändehalduse valdkonna infosüsteemides kättesaadava asjakohase teabe põhjal süstemaatiliselt kontrollida. Eelteabe edastamise keskse süsteemi loomine ELi tasandil on selle põhimõtte loogiline jätk. Koostalitlusvõime määruste põhimõtetest lähtuvalt võib eelteabe keskne edastamine tuua tulevikus kaasa selle kasutamise Euroopa otsinguportaali kaudu eri andmebaasides (SIS, Europoli andmed) päringute tegemiseks.
- Välispiiril täiendaks eelteabe kasutamine tõhusalt Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi (EES) peatset rakendamist. Eelteabe kasutamine oleks jätkuvalt vajalik välispiiri haldamise seisukohast, sest see annab piirivalveametnikele eelnevalt teavet selle kohta, kas reisija on tegelikult lennukile läinud ja siseneb Schengeni alale, hõlbustades seeläbi reisija välispiirile saabumisel tehtavat piirikontrolli.

- **Proportsionaalsus**

Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt peavad konkreetse meetme laad ja tugevus olema vastavuses tuvastatud probleemiga. Kõik käesolevas seadusandlikus algatuses käsitletud probleemid nõuavad ühel või teisel viisil ELi tasandil seadusandlikke meetmeid, mis võimaldavad liikmesriikidel neid probleeme tõhusalt lahendada, minemata kaugemale nende probleemide lahendamiseks vajalikust.

Käesoleva ettepanekuga tugevdatakse välispiiri haldamise eesmärgil ja ebaseadusliku sisserände tõkestamiseks eelteabe kogumise ja edastamise õigusraamistikku. See tugevdab

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad).

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/817, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik piiride ja viisade valdkonnas.

eelteavet kui vahendit, mille abil reisijaid välispiiril eelnevalt kontrollida, toetades seega lisaks kontrolli enda tulemuslikkusele ja tõhususele ka eesmärki võidelda ebaseadusliku sissērände vastu, eriti seoses piiriüleste lennureiside ja lennuettevõtjate asjaomaste kohustustega. Kooskõlas rahvusvaheliste standardite ja soovitatud tavadega nõutakse käesoleva ettepanekuga lennuettevõtjatel eelteabe kogumist ja edastamist kõikide liitu suunduvate lendude puhul, nagu on määratletud ettepanekus. Käesolevas ettepanekus kehtestatud kohustused piirduvad selle eesmärgi täitmiseks vajalikuga. Täpsemalt sätestatakse ettepanekus selged eeskirjad muu hulgas selle kohta, millest eelteave koosnevad ning milliste lendude kohta lennuettevõtjad peaksid seda koguma ja edastama. Ettepanekuga kehtestatakse määruse vormis järjepidev lähenemisviis eelteabe kasutamisele piirihalduseks ja ebaseadusliku sissērände tõkestamiseks. Selline eelteabe nõuete standardimine kõikides liikmesriikides aitab suurendada õiguskindlust ja prognoositavust ning seeläbi ka lennuettevõtjate ulatuslikumat nõuete täitmist.

Lisaks tagatakse proportsionaalsus mitme kavandatud määruse elemendiga, nagu andmete kogumise ja edastamise piiramine üksnes sissetulevate lendudega, automatiseeritud vahendite kasutamise nõude suunamine ainult teatavale eelteabele ning kaitsemeetmed seoses selle töötlemise viisi ja eesmärgiga.

Kavandatud määrusega nähakse ette ruuteri loomine, mis toimiks ühtse ühenduspunktina liikmesriikide ja lennuettevõtjate vahel kooskõlas rahvusvaheliste soovitustega, ning kehtestatakse ELi lähenemisviis eelteabe kogumisele ja edastamisele. Eelteabe edastamine ruuteri kaudu vähendab lennundussektori kulusid ning tagab piirivalveametnikele kiire ja sujuva juurdepääsu andmetele, mida nad vajavad piiril põhjalike kontrollide tegemiseks. See lähenemisviis vähendab märkimisväärselt ühenduste arvu, mille liikmesriigid peavad looma ja käigus hoidma. Lennuettevõtjate jaoks vähendab see aga pädevate piirivalveasutustega ühenduste käigushoidmise keerukust ja loob mastaabisäästu. Ruuteri projekteerimise, arendamise, majutuse ja tehnilise haldamise eest vastutab ELi asutus (eu-LISA). Eelteabe edastamine ruuteri kaudu toetab lendude jälgimist ja vähendab seega tõenäosust, et lennuettevõtja ei täitnud selle esitamise kohustust, nagu käesoleva ettepanekuga on ette nähtud.

- **Vahendi valik**

Tehakse ettepanek võtta vastu määrus. Nagu on hinnatud käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhinnangus ning võttes arvesse, et kavandatud meetmed peavad olema kõikides liikmesriikides vahetult ja ühetaoliselt kohaldatavad, on määrus asjakohane õigusakt.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine**

Reisijaid käsitleva eelteabe direktiivi hindamisel¹⁹ leiti, et eelteabe kogumise ja pädevatele piirivalveasutustele edastamise põhjendused kehtivad ka 15 aastat pärast direktiivi jõustumist. Direktiivi praegused eesmärgid, eelkõige piirikontrolli haldamise parandamine, mis omakorda aitab võidelda ebaseadusliku rändega, on asjaomaste sidusrühmade ja ühiskonna jaoks laiemalt endiselt ülimalt asjakohased. Peale selle leiti, et eelteabe kogumine ja edastamine on asjakohane ka seadusliku reisimise hõlbustamiseks.

¹⁹ Euroopa Komisjon, komisjoni talituste tödokument „Nõukogu direktiivi 2004/82/EÜ (veoettevõtjate kohustuse kohta edastada reisijaid käsitlevaid andmeid) (reisijaid käsitleva eelteabe direktiivi) hindamine“, Brüssel, 8. september 2020, SWD(2020) 174 final.

Hindamisel leiti, et direktiivi ebaühtlane rakendamine piirab see selle tulemuslikkust ja sidusust. Direktiiviga kehtestatud miinimumnõuete tulemusel on eelteabe süsteemide rakendamine ja ka eelteabe tegeliku kasutamise olukord killustatud. Peale selle tõi liikmesriikidele seoses eelteabe õiguskaitse eesmärgil kasutamisega jäetud võimalus,²⁰ mille puhul ei ole seda eesmärki selgelt määratletud ega kehtestatud selle raamistikku, kaasa ebaühtlase rakendamise liikmesriikide tasandil. Samuti leiti hindamisel lahknevusi muude ELi vahenditega, mis tekitab probleeme operatiivtegevuses ja ebakindlust mõjutatud isikute, eeskätt andmesubjektide jaoks. Reisijaid käsitleva eelteabe direktiivis sisalduvad isikuandmete kaitse nõuded ei ole täielikult kooskõlas hiljutiste muudatustega selles valdkonnas. Lisaks ei ole reisijaid käsitleva eelteabe direktiiv täielikult järjepidev reisijaid käsitleva teabe rahvusvahelise õigusraamistikuga, eelkõige mis puudutab andmevälju ja edastamisstandardeid.

Hindamise käigus toodi esile mitu reisijaid käsitleva eelteabe direktiiviga seotud puudust, see tähendab i) standardimise ja ühtlustatuse, ii) teatavate andmekaitsemeetmete ja iii) selge kooskõla puudumine viimaste poliitiliste ja õiguslike muutustega ELi tasandil. Need elemendid mõjutavad direktiivi mõjuulatust, tekitavad koormuse sidusrühmadele ja loovad teataval määral õiguslikku ebakindlust eelteavet koguvatele ja edastatavatele lennuettevõtjatele, eelteavet vastu võtvatele ja täiendavalt töötlevatele pädevatele piirivalveasutustele ning lõppkokkuvõttes ka reisijatele.

Hindamise tulemusi kasutati mõjuhinna ja käesoleva ettepaneku koostamisel.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ettepaneku koostamise käigus peeti mitmesuguseid konsultatsioone asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas liikmesriikide ametiasutuste (pädevad piirivalveasutused, broneeringuinfo üksused), transpordisektori esindajate ja individuaalsete lennuettevõtjatega. Oma volituste ja eksperditeadmiste põhjal esitasid teavet ka ELi asutused, näiteks Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet (Frontex), Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet (Europol), Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (eu-LISA) ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (FRA). Samuti on algatuses võetud arvesse 2019. aasta lõpus reisijaid käsitleva eelteabe direktiivi hindamise raames korraldatud avaliku konsultatsiooni käigus esitatud seisukohti ja tagasisidet²¹.

Käesolevat ettepanekut toetava mõjuhinna koostamisel peetud konsultatsioonide käigus kasutati sidusrühmadelt tagasiside kogumiseks eri meetodeid. Need hõlmasid eelkõige esialgset mõjuhinna, toetavat välisuuringut ja mitut tehnilist seminari.

Tagasiside saamiseks (ajavahemikul 5. juunist kuni 14. augustini 2020) avaldati esialgne mõjuhinna; kokku esitati seitse seisukohta, milles anti tagasisidet tulevase reisijaid käsitleva eelteabe direktiivi kohaldamisala laiendamise, andmete kvaliteedi, karistuste, eelteabe ja broneeringuinfo andmete vaheliste seoste ning isikuandmete kaitse kohta²².

Toetav välisuuring viidi läbi dokumentide läbivaatamise ning asjaomase valdkonna ekspertide seas korraldatud vestluste ja uuringute põhjal, mille käigus uuriti erinevaid võimalikke meetmeid eelteabe töötlemiseks selgete eeskirjade alusel, mis hõlbustavad seaduslikku

²⁰ Vt reisijaid käsitleva eelteabe direktiivi artikli 6 viimane lõik.

²¹ Reisijaid käsitleva eelteabe direktiivi hindamine, SWD(2020) 174.

²² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12434-Piirid-ja-oiguskaitselennureisijaid-kasitlev-eealteave-API-labivaadatud-eeskirjad_et.

reisimist ning on kooskõlas ELi infosüsteemide koostalitlusvõime, ELi isikuandmete kaitse nõuete ja muude kehtivate ELi õigusaktide ja rahvusvaheliste normidega.

Komisjoni talitused korraldasid ka mitu tehnilist seminari liikmesriikide ja Schengeni lepinguga ühinenud riikide ekspertidega. Seminaride eesmärk oli tuua kokku eksperdid, et vahetada arvamusi võimalike variantide kohta seoses eelteabe tulevase raamistiku tugevdamisega piirihalduse eesmärgil ja ebaseadusliku sisserände, samuti kuritegevuse ja terrorismi tõkestamiseks.

Sidusrühmadega toimunud konsulteerimise üksikasjalik kirjeldus on esitatud lisatud mõjuhinnaangus (2. lisa).

- **Mõjuhinnaang**

Kooskõlas parema õigusloome suunistega koostas komisjon mõjuhinnaangu, mis on esitatud lisatud komisjoni talituste töödokumendis²³. Õiguskontrollikomitee vaatas esialgse mõjuhinnaangu läbi oma 28. septembri 2022. aasta koosolekul ja esitas 30. septembril 2022 positiivse arvamuse.

Võttes arvesse eelteabe kogumise ja edastamise valdkonnas kindlakstehtud probleeme, hinnati mõjuhinnaangus poliitikavariante, mis käsitlevad eelteabe eespool nimetatud eesmärkidel kogumise ulatust ning selle kvaliteedi parandamist. Mis puudutab eelteabe kogumist välispiiri haldamise ja ebaseadusliku sisserände tõkestamiseks, siis kaaluti mõjuhinnaangus eelteabe kogumist ühelt poolt kõikide Schengeni-väliste sisenevate lendude kohta ning teiselt poolt kõikide Schengeni-väliste sisenevate ja väljuvate lendude kohta. Lisaks kaaluti mõjuhinnaangus variante eelteabe kvaliteedi parandamiseks, see tähendab, kas koguda eelteavet nii automatiseeritult kui ka käsitsi või kasutada selle kogumiseks üksnes automatiseeritud vahendeid.

Kuna kogu eelteabe kogum koostatakse siis, kui reisijad on lennuki pardal, saaksid piirivalveametnikud selle alles pärast reisijate füüsilist kontrollimist riigist lahkumisel ja nende passide kontrollimist ning seega liiga hilja, et see piirivalveametnike tööd toetaks, siis ei valitud eelistatud poliitikavariandi osana võimalust koguda eelteavet kõikide asjaomaste sisenevate ja väljuvate lendude kohta.

Mõjuhinnaangu aruande järelduste põhjal hõlmab eelistatud poliitikavariant seoses eelteavet käsitleva õigusaktiga eespool nimetatud eesmärkidel eelteabe kogumist kõikide sisenevate lendude kohta, kusjuures teatavaid andmeid koguvad lennuettevõtjad üksnes automatiseeritud vahendite abil. Nende poliitikavariantide kombineerimine parandaks liikmesriikide suutlikkust kasutada eelteavet lennureisijate tulemuslikuks ja tõhusaks eelnevaks kontrollimiseks enne, kui nad saavad välispiirile. Eelteabe kogumise ja edastamise nõuete standardimine suurendaks lennundussektori nõuetele vastavust, sest kõikides liikmesriikides tuleks täita samu nõudeid. Usaldusväärsem ja kontrollitud eelteave, sealhulgas automatiseeritud vahendite abil kogutud eelteave, võimaldaks teha kindlaks suure riskiga reisijad ning tagada kiirema kontrolli välispiiril ja reisijate kontrollimise nende saabumisel. Ettepanek on kooskõlas Euroopa kliimamääruses sätestatud kliimaneutraalsuse eesmärgiga²⁴ ning liidu 2030. ja 2040. aasta eesmärkidega.

²³ SWD(2022) 422 final (13. detsember 2022).

²⁴ 30. juuni 2021. aasta määruse (EL) 2021/1119 (millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik) (Euroopa kliimamäärus) artikli 2 lõige 1.

Samuti kaaluti mõjuhinnangus selliseid variante nagu eelteabe kogumine muude transpordivahendite puhul, näiteks mere-, raudtee- ja bussitranspordiettevõtjatelt, kuid need jäeti kõrvale. Mõjuhinnangus tehti kindlaks, et juba praegu kehtivad ELi ja rahvusvahelised eeskirjad, mille kohaselt peavad meretranspordiettevõtjad sisenevate ja väljuvate liinide kohta liikmesriikide piirivalveasutustele eelnevalt reisijaid käsitlevat teavet edastama. Seega oleks ülemäärane kehtestada meretranspordiettevõtjatele täiendavat ELi tasandi kohustust edastada eelteavet. Lennutranspordisektoriga võrreldes on reisijaid käsitlevate andmete kogumine maismaatranspordiettevõtjate, näiteks raudtee- ja bussiettevõtjate jaoks keerulisem (kuna puuduvad registreerimisprotsessid ja nimelisi pileteid ei väljastata süstemaatiliselt) ning see nõuaks suuri investeeringuid nende ettevõtjate füüsilisse taristusse, millega kaasneksid märkimisväärsed tagajärjed nende majandusmudelile ja reisijatele. Otsus neid aspekte käesolevas kavandatud määruises mitte käsitleda ei piira teatavate liikmesriikide tavaid, kes nõuavad siseriikliku õiguse alusel raudteeühendusi kasutavate reisijate andmeid, tingimusel et see on kooskõlas ELi õigusega.

- **Põhiõigused ja isikuandmete kaitse**

Käesoleva algatusega nähakse ette reisijate isikuandmete töötlemine ja seega piirab see Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikliga 8 ja ELi toimimise lepingu artikliga 16 tagatud põhiõigust isikuandmete kaitsele. Nagu on rõhutanud Euroopa Liidu Kohus,²⁵ ei ole õigus isikuandmete kaitsele absoluutne põhimõte, vaid mis tahes piiranguga tuleb arvestada vastavalt selle ülesandele ühiskonnas ja see peab vastama harta artikli 52 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele²⁶. Samuti on isikuandmete kaitse tihedalt seotud eraelu puutumatus õigusega, mis moodustab osa harta artiklis 7 sätestatud õigusest era- ja perekonnaelu austamisele.

Lennuettevõtjate kohustus koguda eelteavet kõikide välispiiri ületavate reisijate kohta ja seda järgnevalt ruuteri kaudu pädevatele piirivalveasutustele edastada on kooskõlas eesmärgiga aidata tagada, et kõiki liikmesriikidesse sisenevaid reisijaid välispiiril eelnevalt tulemuslikult ja tõhusalt kontrollitakse, mis ühtlasi toetab ebaseadusliku sisserändega tõkestamise eesmärki. Kuigi pädevad piirivalveasutused ei tee otsuseid üksnes eelteabe põhjal, võimaldab käesolev ettepanek neil oma tegevust eelnevalt korraldada ning hõlbustab heas usus reisivate isikute sisenemist ja teiste reisijate avastamist. Sekkumine eespool nimetatud põhiõigustesse piirdub sellega, mis on kõnealuste eesmärkide täitmiseks rangelt vajalik; eelkõige piiratakse identiteediandmete kogumist reisijate reisidokumentides sisalduva teabega ja töötlemise ulatust minimaalselt vajaliku, sealhulgas seoses isikuandmete säilitamise ajavahemikuga.

Asjaolu, et lennuettevõtjatel on kohustus kasutada reisijatelt eelteabe kogumiseks automatiseeritud vahendeid, võib tuua kaasa täiendavaid riske isikuandmete kaitse seisukohast. Need riskid on aga piiratud ja maandatud. Esiteks kehtib see nõue üksnes teatavate eelteabe suhtes, mille puhul tuleb automatiseeritud vahendeid reisijate dokumentides sisalduvate masinloetavate andmete puhul vastutustundlikult kasutada. Teiseks sisaldab kavandatud määrus kasutatavaid automatiseeritud vahendeid käsitlevaid nõudeid, mida

²⁵ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 9. november 2010, Volker und Markus Schecke ja Eifert, liidetud kohtuasjad C-92/09 ja C-93/09 (EKL 2010, lk I-0000).

²⁶ Kooskõlas harta artikli 52 lõikega 1 võib õigust andmekaitsele piirata ainult siis, kui sellised piirangud on ette nähtud seadusega, neis arvestatakse asjaomaste õiguste ja vabaduste olemust ning kui need on proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt vajalikud ja vastavad tegelikult Euroopa Liidu poolt tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või kui on vaja kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi.

lähemalt täpsustatakse delegeeritud õigusaktis. Samuti on ette nähtud mitu kaitsemeetet, nagu logipidamine, erieeskirjad isikuandmete kaitse kohta ja tõhus järelevalve.

Ettepanek sisaldab ka täiendavaid ja konkreetseid kaitsemeetmeid, et tagada vastavus hartale, muu hulgas seoses isikuandmete töötlemise turvalisuse, nende kustutamise ja kasutamiseesmärgi piiritlemisega ning reisijate õigusega saada teavet.

Peale selle ei reguleerita kavandatud määrusega küll seda, kuidas pädevad piirivalveasutused määruse alusel saadud eelteavet kasutavad – välja arvatud säte, millega tagatakse eesmärgi piiritlemise põhimõtte järgimine –, sest seda on juba käsitletud muudes õigusaktides (Schengeni piirieskirjad, isikuandmete kaitset käsitlevad õigusaktid, harta), kuid selguse huvides tuletatakse põhjendustes meelde, et eelteabe mis tahes kasutamise tulemusel ei tohi toimuda harta artikli 21 alusel keelatud diskrimineerimist.

4. MÕJU EELARVELE

Käesolev seadusandlik algatus eelteabe kogumise ja edastamise kohta välispiiri kontrollimise hõlbustamise eesmärgil mõjutab eu-LISA ja liikmesriikide pädevate piirivalveasutuste eelarvet ja personalivajadusi.

Mis puudutab eu-LISAt, siis hinnangute kohaselt on lisaeelarve vajadus ligikaudu 45 miljonit eurot (33 miljonit eurot praeguse mitmeaastase finantsraamistiku alusel) ruuteri kasutuselevõtmiseks ja 9 miljonit eurot aastas alates 2029. aastast selle tehniliseks haldamiseks ning vaja on umbes 27 täiendavat ametikohta eu-LISA-le vajalike ressursside tagamiseks, et täita ülesandeid, mis on talle pandud käesoleva kavandatud määruse alusel ning kavandatud määruse alusel, mis käsitleb eelteabe kogumist ja edastamist terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks.

Liikmesriikide puhul hinnatakse, et ligikaudu 27 miljonit eurot (8 miljonit eurot praeguse mitmeaastase finantsraamistiku alusel), mis on ette nähtud piirihaldusametite jaoks vajalike riiklike süsteemide ja taristute ajakohastamiseks, ja järkjärguliselt kuni 5 miljonit eurot aastas alates 2028. aastast nende süsteemide ja taristute hoolduseks, võidakse hüvitada piirihalduse ja viisapoliitika rahastust²⁷. Kõik sellised õigused määratakse lõppkokkuvõttes kindlaks vastavalt neid fonde reguleerivatele eeskirjadele ja kavandatud määruses sisalduvatele kuludis käsitlevatele eeskirjadele.

Arvestades, et käesolev kavandatud määrus ja teine kavandatud määrus, mis käsitleb eelteabe kogumist ja edastamist terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks, on omavahel tihedalt seotud, eelkõige mis puudutab eelteabe edastamist ruuterile, on käesoleva kavandatud määruse lisas esitatud finantsselgitus mõlema ettepaneku puhul identne.

5. MUU TEAVE

• Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Komisjon tagab, et kehtestatakse vajalik kord, mille alusel jälgitakse kavandatud meetmete toimimist ning hinnatakse nende vastavust peamistele poliitikaeesmärkidele. Neli aastat pärast kavandatud määruse jõustumist ja seejärel iga nelja aasta tagant esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse määruse rakendamist ja selle

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu.

lisaväärtust. Samuti antakse aruandes ülevaade võimalikust otsesest või kaudsest mõjust asjaomastele põhiõigustele. Aruandes võrreldakse saavutatud tulemusi eesmärkidega ning hinnatakse aluspõhimõtete jätkuvat kehtivust ja võimalikke tagajärgi tulevaste poliitikavariantide seisukohast.

Eelteabe kogumise ja ruuteri kasutuselevõtmise kohustuslik laad võimaldab saada selgema pildi nii sellest, kuidas lennuettevõtjad eelteavet koguvad ja edastavad, kui ka sellest, kuidas liikmesriigid seda kooskõlas kohaldatavate siseriiklike ja liidu õigusaktidega järgnevalt kasutavad. See aitab Euroopa Komisjonil täita oma hindamis- ja nõuete täitmise tagamise ülesandeid, pakkudes komisjonile usaldusväärset statistikat edastatud andmete mahu ja nende lendude kohta, mille puhul eelteavet nõutakse.

- **Erinev kohaldamine**

Kuna käesolev ettepanek käsitleb välispiiri ületamist, tugineb see Schengeni *acquis*'le ja arendab seda välispiiri valdkonnas edasi. Seepärast tuleb arvesse võtta järgmisi tagajärgi seoses ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolliga nr 19 (Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*' kohta) ning ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolliga nr 22 (Taani seisukoha kohta).

Ettepanekut on arvesse võetud Schengeni *acquis*' meetmetes, milles Iirimaa osaleb kooskõlas nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsuse 2002/192/EÜ (Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes²⁸) artikli 6 lõikega 2. Konkreetsemalt on Iirimaa osalemine käesolevas ettepanekus seotud liidu kohustusega võtta meetmeid selliste ebaseadusliku sisserände tõkestamist käsitlevate Schengeni *acquis*' sätete väljatöötamiseks, milles Iirimaa osaleb. Eeskätt on Iirimaa osalemine seotud kõnealuse nõukogu otsuse artikli 1 lõikesse 1 viite lisamisega Schengeni lepingut rakendava konventsiooni artiklile 26 seoses lennuettevõtjate kohustustega välismaalaste ees, kellel keelatakse riiki siseneda, ja välismaalaste reisidokumentide olemasolu tagamisel. Iirimaa osaleb kogu kavandatud määruuses.

ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva ettepaneku vastuvõtmisel ning see ei ole pärast jõustumist tema suhtes siduv ega kohaldatav. Arvestades, et kavandatud määrus põhineb Schengeni *acquis*'l, otsustab Taani kooskõlas kõnealuse protokoll artikliga 4 kuue kuu jooksul pärast seda, kui nõukogu teeb käesoleva ettepaneku kohta otsuse, kas ta rakendab seda oma siseriiklikus õiguses või mitte.

Küprose, Bulgaaria, Rumeenia ja Horvaatia puhul on kavandatud määrus Schengeni *acquis*'l põhinev või sellega muul viisil seotud akt vastavalt 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 1, 2005. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 1 ja 2011. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 1 tähenduses.

Islandi, Norra, Šveitsi ja Liechtensteini puhul kujutab kavandatud määrus Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist nende vastavate assotsieerimislepingute tähenduses.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

1. peatükis on esitatud määruse üldsätted, alates selle reguleerimisest ja kohaldamisala käsitlevatest normidest. Samuti on selles esitatud mõistete loetelu.

2. peatükis on kehtestatud sätted eelteabe kogumise ja edastamise kohta, nimelt selge kogum eeskirju, mille alusel lennuettevõtjad peavad eelteavet koguma, ning eeskirjad, mis käsitlevad

²⁸ EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20.

selle ruuterisse edastamist, pädevate piirivalveasutuste poolset töötlemist ning salvestamist ja kustutamist lennuettevõtjate ja asjaomaste asutuste poolt.

3. peatükk sisaldab sätteid eelteabe ruuteri kaudu edastamise kohta. Täpsemalt on selle sätetes kirjeldatud ruuteri põhitunnuseid, ruuteri kasutamise eeskirju, eelteabe ruuterist pädevatele piirivalveasutustele edastamise korda, eelteabe ruuterist kustutamist, logipidamist ja menetlusi juhul, kui ruuterit ei ole tehnilistel põhjustel osaliselt või täielikult võimalik kasutada.

4. peatükk sisaldab isikuandmete kaitset käsitlevaid erisätteid. Konkreetsemalt on selles täpsustatud, kes on vastutavad töötlejad ja volitatud töötlejad sellise eelteabe töötlemise puhul, mis on käesoleva määruse kohaselt isikuandmed. Samuti on selles kehtestatud meetmed, mida eu-LISA peab järgima, et tagada andmetöötluse turvalisus kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 sätetega. Selles on kehtestatud meetmed, mida lennuettevõtjad ja pädevad piirivalveasutused peavad järgima, et tagada käesoleva määruse asjaomaste sätete ja auditinormide täitmise sisekontroll.

5. peatükiga on reguleeritud teatavad ruuteriga seotud konkreetsed küsimused. See sisaldab nõudeid pädevate piirivalveasutuste ja lennuettevõtjate ruuteriühenduste kohta. Samuti on selles kehtestatud eu-LISA ülesanded seoses ruuteri projekteerimise, arendamise, majutuse ja tehnilise haldamise ning muude tugiülesannetega. Lisaks sisaldab see peatükk sätteid kulude kohta, mida eu-LISA ja liikmesriigid käesoleva määruse alusel kannavad, eelkõige seoses liikmesriikide ruuteriühenduste ja ruuteri integreerimisega. Selles on kehtestatud ka sätteid, mis käsitlevad vastutust ruuterile tekitatud kahjustuste eest, ruuteri töölerakendamise algust ja lennuettevõtjate võimalust ruuterit teatavatel tingimustel vabatahtlikult kasutada.

6. peatükk sisaldab sätteid, mis käsitlevad järelevalvet, lennuettevõtjate võimalikke karistusi nende käesolevas määruses sätestatud kohustuste täitmata jätmise korral, eeskirju eu-LISA statistilise aruandluse kohta ning praktilise käsiraamatu koostamist komisjoni poolt.

7. peatükiga on reguleeritud mõju muudele ELi õigusaktidele. Täpsemalt sisaldab see sätteid, mis käsitlevad direktiivi 2004/82/EÜ kehtetuks tunnistamist ning muude kehtivate õigusaktide, nimelt määruse (EL) 2018/1726²⁹ ja määruse (EL) 2019/817³⁰ vajalikke muudatusi.

8. peatükk sisaldab käesoleva määruse lõppsätteid, mis käsitlevad delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide vastuvõtmist, määruse järelevalvet ja hindamist ning selle jõustumist ja kohaldamist.

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1726, mis käsitleb Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ametit (eu-LISA) ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1987/2006 ja nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1077/2011 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 99).

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/817, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik piiride ja viisade valdkonnas ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2016/399, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240, (EL) 2018/1726 ja (EL) 2018/1861 ning nõukogu otsuseid 2004/512/EÜ ja 2008/633/JSK (ELT L 135, 22.5.2019, lk 27).

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

milles käsitletakse reisijaid käsitleva eelteabe kogumist ja edastamist välispiirikontrolli tõhustamiseks ja hõlbustamiseks ning millega muudetakse määrusi (EL) 2019/817 ja (EL) 2018/1726 ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2004/82/EÜ

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eelkõige selle artikli 77 lõike 2 punkte b ja d ning artikli 79 lõike 2 punkti c,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,³¹

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Isikute kontrollimine välispiiridel aitab tublisti kaasa liidu, liikmesriikide ja kodanike pikaajalise julgeoleku tagamisele ning on sellisena jätkuvalt tähtis kaitsemeede, eriti sisepiirikontrollita alal („Schengeni ala“). Tõhus ja tulemuslik välispiirikontroll, kooskõlas eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/399,³² kui see on kohaldatav, aitab tõkestada ebaseaduslikku sisserännet ning ennetada ohte liikmesriikide sisejulgeolekule, avalikule korrale, rahvatervisele ja rahvusvahelistele suhetele.
- (2) Reisijate andmete ja enne reisijate saabumist edastatava lennuinfo ehk reisijaid käsitleva eelteabe (edaspidi „eelteave“) kasutamine aitab kiirendada nõutavate kontrollide tegemist piiriületusprotsessi ajal. Käesoleva määruse kohaldamisel tähendab piiriületusprotsess täpsemalt riigipiiri ületamist ühelt poolt kolmanda riigi või määruuses mitteosaleva liikmesriigi ja teiselt poolt määruuses osaleva liikmesriigi vahel. Eelteabe kasutamine tugevdab kontrolli välispiiridel, andes piisavalt aega kõikide reisijate üksikasjalikuks ja põhjalikuks kontrollimiseks, ilma et see avaldaks ebaproportsionaalset negatiivset mõju heausklikele reisijatele. Seepärast tuleks välispiiridel tehtava kontrolli tulemuslikkuse ja tõhususe huvides ette näha asjakohane õigusraamistik, et liikmesriikide pädevatel piirivalveasutustel oleks sellistes välispiiripunktides juurdepääs reisijate eelteabele enne reisijate saabumist.
- (3) Eelteabe kehtiv õigusraamistik, mis koosneb nõukogu direktiivist 2004/82/EÜ³³ ja seda ülevõtvatest siseriiklikest õigusnormidest, on osutunud tähtsaks piirikontrolli

³¹ [ELT C , , lk .]

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad) (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1).

³³ Nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/82/EÜ veoettevõtjate kohustuse kohta edastada reisijaid käsitlevaid andmeid (ELT L 261, 6.8.2004, lk 24).

täiustamisel, eelkõige luues raamistiku, et liikmesriigid saaksid vastu võtta sätteid lennuettevõtjate kohustuse kohta edastada eelteavet liikmesriigi territooriumile sisenevate reisijate kohta. Liikmesriikide tasandil on siiski veel lahknevusi. Eelkõige ei nõuta reisijaid käsitlevat eelteavet süsteemselt ning lennuettevõtjate suhtes kehtivad erinevad nõuded seoses kogutava teabe liigi ja tingimustega, mille alusel reisijaid käsitlev eelteave tuleb edastada pädevatele piirivalveasutustele. Need lahknevused põhjustavad lennuettevõtjatele tarbetuid kulusid ja komplikatsioone ning kahjustavad ka välispiiridele saabuvate isikute tulemuslikku ja tõhusat eelkontrolli.

- (4) Seepärast tuleks kehtivat õigusraamistikku ajakohastada ja uuendada, et eelteabe kogumise ja edastamise eeskirjad, mille eesmärk on parandada piirikontrolli tulemuslikkust ja tõhusust välispiiridel ning tõkestada ebaseaduslikku sisserännet, oleksid selged, ühtlustatud ja toimivad.
- (5) Selleks et rahvusvahelise tasandi lähenemisviis oleks võimalikult ühtne ja pidades silmas sel tasandil kohaldatavaid eelteabe kogumise eeskirju, tuleks käesoleva määrusega kehtestatavas ajakohastatud õigusraamistikus võtta arvesse lennundussektoriga rahvusvaheliselt kokku lepitud asjakohaseid tavasid Maailma Tolliorganisatsiooni, Rahvusvahelise Lennutranspordi Assotsiatsiooni ja Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni reisijaid käsitleva eelteabe suuniste kontekstis.
- (6) Eelteabe kogumine ja edastamine mõjutab üksikisikute eraelu puutumatus ja hõlmab isikuandmete töötlemist. Selleks et täielikult austada põhiõigusi, eelkõige õigust eraelu puutumatusle ja õigust isikuandmete kaitsele kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga (edaspidi „harta“), tuleks ette näha piisavad piirangud ja kaitsemeetmed. Eelkõige peaks igasugune eelteabe ja eelkõige isikuandmete töötlemine piirduma sellega, mis on vajalik ja proportsionaalne käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks. Lisaks tuleks tagada, et käesoleva määruse alusel kogutud ja edastatud eelteave ei põhjusta hartaga keelatud diskrimineerimist.
- (7) Eesmärkide saavutamiseks tuleks käesolevat määrust kohaldada kõigi lennuettevõtjate suhtes, kes teevad käesolevas määruses määratletud lende liitu, nii et see hõlmaks nii regulaarlende kui ka mitteregulaarlende, olenemata neid lende teostavate lennuettevõtjate registrijärgsest asukohast.
- (8) Tulemuslikkuse ja õiguskindluse huvides tuleks selgelt ja ammendavalt loetleda teabeühikud, mis moodustavad käesoleva määruse alusel kogutava ja edastatava eelteabe ning mis hõlmavad teavet nii iga reisija kui ka tema lennu kohta. Selline lennuinfo peaks sisaldama teavet asjaomase liikmesriigi territooriumile sisenemise piiripunkti kohta kõigil käesoleva määrusega hõlmatud juhtudel, kuid seda teavet tuleks koguda üksnes juhul, kui see on kohaldatav määruse (EL) [õiguskaitse] alusel, st mitte juhul, kui eelteave on seotud ELi-siseste lendudega.
- (9) Paindlikkuse ja innovatsiooni võimaldamiseks tuleks põhimõtteliselt jätta iga lennuettevõtja otsustada, kuidas ta käesolevas määruses sätestatud eelteabe kogumise kohustusi täidab. Võttes aga arvesse, et on olemas sobivad tehnilised lahendused, mis võimaldavad automaatselt koguda teatavat eelteavet nii, et see oleks täpne, täielik ja ajakohane, ning võttes arvesse sellise tehnoloogia kasutamise tulemuslikkust ja tõhusust, tuleks lennuettevõtjatelt nõuda, et nad koguksid eelteavet automatiseeritud vahenditega, mis saavad teavet reisidokumendi masinloetavatest andmetest.
- (10) Automatiseeritud vahendid võimaldavad reisijatel esitada teatavat eelteavet ise veebipõhise lennule registreerimise käigus. Selliseks vahendiks võib olla näiteks

turvaline rakendus reisija nutitefonis, arvutis või veebikaameras, mis suudab lugeda reisidokumendi masinloetavaid andmeid. Kui reisija ei ole end veebis lennule registreerinud, peaks lennuettevõtja andma talle võimaluse esitada masinloetav eelteave registreerimisel lennujaama iseteeninduskioskis või lennuettevõtja töötajate abiga letis.

- (11) Komisjonile tuleks anda volitused võtta vastu tehnilisi nõudeid ja menetluseeskirju, mida lennuettevõtjad peavad järgima seoses masinloetava eelteabe kogumise automatiseeritud vahendite kasutamisega käesoleva määruse alusel, et suurendada selgust ja õiguskindlust ning tagada andmete kvaliteet ja automatiseeritud vahendite vastutustundlik kasutamine.
- (12) Võttes arvesse eelseid, mida pakub automatiseeritud vahendite kasutamine masinloetava eelteabe kogumiseks, ja selgust, mis tuleneb sellekohastest käesoleva määruse alusel vastu võetavatest tehnilistest nõuetest, tuleks täpsustada, et lennuettevõtjatel, kes otsustavad kasutada automatiseeritud vahendeid direktiivi 2004/82/EÜ kohaselt edastatava teabe kogumiseks, on võimalus, kuid mitte kohustus, kohaldada nimetatud nõudeid automatiseeritud vahendite kasutamisel pärast nende nõuete vastuvõtmist, niivõrd kui kõnealune direktiiv seda lubab. Kõnealuste tehniliste nõuete sellist vabatahtlikku kohaldamist direktiivi 2004/82/EÜ kohaldamisel ei tohiks tõlgendada nii, nagu see mõjutaks mingilgi viisil lennuettevõtjate ja liikmesriikide kõnealusest direktiivist tulenevaid kohustusi.
- (13) Selleks et pädevate piirivalveasutuste tehtavad eelkontrollid oleksid tulemuslikud ja tõhusad, peaks neile asutustele edastatav eelteave sisaldama andmeid reisijate kohta, kes kavatsevad tegelikult ületada välispiire, st kes on tegelikult õhusõiduki pardal. Seetõttu peaksid lennuettevõtjad edastama eelteabe kohe pärast pardalmineku lõppemist. Lisaks aitab eelteave pädevatel piirivalveasutustel eristada seaduslikke reisijaid nendest, kes võivad olla asutuste huviorbiidis ning seetõttu vajada täiendavat kontrolli, mis omakorda nõuaks saabumisel võetavate järelmeetmete täiendavat kooskõlastamist ja ettevalmistamist. Näiteks võib juhtuda, et huvi pakkuvaid reisijaid on ootamatult palju, nii et nende füüsiline kontroll piiril võib pikendada seaduslike reisijate piirikontrolli ja ooteaegu piiril. Selleks et anda pädevatele piirivalveasutustele võimalus valmistada piiril ette piisavad ja proportsionaalsed meetmed, nagu ajutine töötajate arvu suurendamine või ümbersuunamine, eelkõige lendude puhul, kus pardalmineku lõppemise ja välispiirile saabumise vaheline aeg ei ole piisav, et pädevad piirivalveasutused jõuaksid kõige asjakohasemalt reageerida, tuleks eelteavet edastada ka enne pardalminekut iga reisija registreerimise ajal.
- (14) Selleks et valitseks selgus tehniliste nõuete osas, mida kohaldatakse lennuettevõtjate suhtes ja mis on vajalikud, et tagada nende poolt käesoleva määruse alusel kogutud eelteabe turvaline, tulemuslik ja kiire edastamine ruuterile, tuleks komisjonile anda volitused kehtestada tehnilised nõuded selliseks andmeedastuseks kasutatavate ühiste protokollide ja toetatavate andmevormingute kohta.
- (15) Kuritarvitamise ärahoidmiseks ja kooskõlas eesmärgiga sidumise põhimõttega peaks pädevatel piirivalveasutustel olema selgesõnaliselt keelatud töödelda käesoleva määruse alusel saadud eelteavet mis tahes muul eesmärgil kui välispiirikontrolli tulemuslikkuse ja tõhususe parandamine ning ebaseadusliku sisserände tõkestamine.
- (16) Selleks et pädevatel piirivalveasutustel oleks piisavalt aega kõigi reisijate, sh kauglennureisijate ja ümberistumisega reisijate tulemuslikuks eelkontrollimiseks, lennuettevõtjate kogutud ja edastatud eelteabe terviklikkuse, täpsuse ja ajakohasuse tagamiseks ja vajaduse korral lennuettevõtjate täiendavate selgituste, paranduste või

täienduste nõudmiseks, peaksid pädevad piirivalveasutused säilitama käesoleva määruse alusel saadud eelteavet ainult kindlaksmääratud ajavahemiku vältel, mis ei ole pikem kui nimetatud otstarveteks rangelt vajalik. Samamoodi peaksid lennuettevõtjad sellistele taotlustele vastamiseks säilitama käesoleva määruse alusel edastatud eelteavet ainult sellesama kindlaksmääratud ja rangelt vajaliku ajavahemiku vältel.

- (17) Selleks et vältida olukorda, kus lennuettevõtjad peavad käesoleva määruse alusel kogutud eelteabe edastamiseks looma ja säilitama mitmeid ühendusi liikmesriikide pädevate piirivalveasutustega, ning sellega seotud ebatõhusust ja turvariske, tuleks ette näha liidu tasandil loodav ja käitav ühtne ruuter, mis toimib kõnealuste edastuste ühendus- ja levitamispunktina. Tõhususe ja kulutõhususe huvides peaks ruuter, niivõrd kui see on tehniliselt võimalik ning järgides täielikult käesoleva määruse ja määruse (EL) [õiguskaitse] sätteid, tuginema liidu õiguse alusel loodud muude asjakohaste süsteemide tehnilistele komponentidele.
- (18) Ruuter peaks eelteabe automaatselt edasi saatma asjaomastele pädevatele piirivalveasutustele, mis tuleks kindlaks määrata eelteabes kajastuva liikmesriigi territooriumile sisenemise piiripunkti alusel. Teabe levitamise hõlbustamiseks peaks iga liikmesriik märkima, millised piirivalveasutused on pädevad ruuterilt saadud eelteavet vastu võtma. Käesoleva määruse nõuetekohase toimimise ja läbipaistvuse huvides tuleks kõnealune teave avalikustada.
- (19) Ruuter peaks üksnes hõlbustama eelteabe edastamist lennuettevõtjalt pädevatele piirivalveasutustele kooskõlas käesoleva määrusega ja broneeringuinfo üksustele kooskõlas määrusega (EL) [õiguskaitse] ega tohiks toimida eelteabe hoidlana. Eelnevat arvesse võttes ja selleks, et minimeerida loata juurdepääsu või muu väärkasutamise ohtu kooskõlas võimalikult väheste andmete kogumise põhimõttega, peaks eelteabe säilitamine ruuteril piirduma sellega, mis on rangelt vajalik edastamisega seotud tehnilistel põhjustel, ning eelteave tuleks ruuterilt viivitamata, jäädavalt ja automaatselt kustutada alates hetkest, mil edastamine on lõpule viidud, või, kui see on määruse (EL) [õiguskaitse] järgi asjakohane, ei edastata eelteavet üldse.
- (20) Selleks et eelteabe edastamine ruuteri kaudu toimiks nõuetekohaselt, tuleks komisjonile anda volitused kehtestada eelteabe edastamise üksikasjalikud tehnilised ja menetluseeskirjad. Nende eeskirjadega tuleks tagada, et edastamine on turvaline, tulemuslik ja kiire ning mõjutab lennureisijaid ja lennuettevõtjaid ainult vajalikul määral.
- (21) Selleks et lennuettevõtjad saaksid võimalikult kiiresti kasu eelistest, mida pakub eu-LISA poolt käesoleva määruse alusel välja töötatud ruuter, ja saada kogemusi selle kasutamisel, tuleks lennuettevõtjatele ette näha võimalus, kuid mitte kohustus, kasutada ruuterit direktiivi 2004/82/EÜ alusel kohustusliku teabe edastamiseks üleminekuperioodil. Üleminekuperiood peaks algama hetkel, mil ruuter alustab tööd, ja lõppema, kui nimetatud direktiivist tulenevaid kohustusi enam ei kohaldata. Selleks et ruuteri mis tahes vabatahtlik kasutamine toimiks vastutustundlikult, peaks lennuettevõtja küsima teavet saavalt vastutavalt asutuselt eelneva kirjaliku nõusoleku pärast seda kui kõnealune asutus on teinud kontrollid ja saanud vajalikud kinnitused. Kui lennuettevõtja hakkab ruuterit vabatahtlikult kasutama, siis tuleks ruuteri kasutuselevõtu korduva alustamise ja lõpetamise vältimiseks nõuda, et ta jätkaks selle kasutamist, välja arvatud juhul, kui on objektiivseid põhjuseid lõpetada teabe edastamine asjaomasele vastutavale asutusele, näiteks kui ilmneb, et teavet ei edastata

seaduslikult, turvaliselt, tulemuslikult ja kiirelt. Ruuteri vabatahtliku kasutamise nõuetekohase võimaldamise huvides ning võttes arvesse kõigi mõjutatud isikute õigusi ja huve, tuleks ette näha eeskirjad konsultatsioonide ja teabe esitamise kohta. Ruuteri käesoleva määruse kohast vabatahtlikku kasutamist direktiivi 2004/82/EÜ kohaldamisel ei tohiks mõista nii, nagu võiks see mis tahes viisil mõjutada lennuettevõtjate ja liikmesriikide kõnealuselt direktiivist tulenevaid kohustusi.

- (22) Käesoleva määruse alusel loodav ja käitav ruuter peaks vähendama ja lihtsustama eelteabe edastamiseks vajalikke tehnilisi ühendusi, jättes alles üheainsa ühenduse lennuettevõtja ja pädeva piirivalveasutuse kohta. Seepärast kehtestatakse käesoleva määrusega pädevatele piirivalveasutustele ja lennuettevõtjatele kohustus luua ruuteriga selline ühendus ja saavutada vajalik integreeritus, et käesoleva määrusega loodav eelteabe edastamise süsteem toimiks nõuetekohaselt. Nende kohustuste täitmiseks ja käesoleva määruse alusel loodava süsteemi nõuetekohaseks toimimiseks tuleks neid täiendada üksikasjalike eeskirjadega.
- (23) Võttes arvesse liidu huve, tuleks eu-LISA kulud ruuterile käesoleva määruse ja määruse (EL) [õiguskaitse] kohaste ülesannete täitmisel katta liidu eelarvest. Sama peaks kehtima seoses liikmesriikide asjakohaste kuludega ruuteriühendustele ja ruuteri integreerimisele, nagu on nõutud käesoleva määrusega ja kooskõlas kohaldatavate õigusaktidega, kui teatavatest eranditest ei tulene teisiti. Nende eranditega seotud kulud peaks kandma asjaomane liikmesriik ise.
- (24) Ei saa välistada võimalust, et erandlike asjaolude tõttu ja hoolimata kõigist käesoleva määruse kohaselt võetud mõistlikest meetmetest ei toimi ruuter või pädevaid piirivalveasutusi ja lennuettevõtjaid ühendav süsteem või taristu nõuetekohaselt, mistõttu ei ole ruuterit tehniliselt võimalik eelteabe edastamiseks kasutada. Kui ruuter ei ole kättesaadav ja lennuettevõtjatel ei ole üldiselt mõistlikul viisil võimalik edastada asjaomast eelteavet seaduslikult, turvaliselt, tulemuslikult ja kiiresti alternatiivsete vahendite abil, peaksid lennuettevõtjad olema vabastatud kohustusest edastada eelteavet ruuterile seni, kuni tehniline probleem püsib. Probleemi kestuse ja negatiivsete tagajärgede minimeerimiseks peaksid asjaosalised sel juhul viivitamata üksteist teavitama ja võtma kõik vajalikud meetmed, et tehniline probleem kõrvaldada. Võttes arvesse, et eelteave juba saabunud lendude kohta on piirikontrolli jaoks kasutu, ei ole eelteabe kogumise ja säilitamise nõue lennuettevõtjatele sel juhul põhjendatud. Selline kord ei tohiks piirata asjaosaliste käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi tagada ruuteri ning vastavate süsteemide ja taristu nõuetekohane toimimine ega asjaolu, et lennuettevõtjate suhtes kohaldatakse karistusi, kui nad nimetatud kohustusi ei täida, sh juhul, kui nad soovivad kõnealust korda kasutada olukorras, kus see ei ole põhjendatud. Sellise kuritarvitamise ärahoidmiseks ning järelevalve ja vajaduse korral karistuste määramise hõlbustamiseks peaksid lennuettevõtjad, kes tuginevad sellisele korrale oma süsteemi ja taristu häire tõttu, teatama sellest pädevale järelevalveasutusele.
- (25) Isikuandmete kaitse kui põhiõiguse järgimiseks tuleks käesolevas määruses kindlaks määrata vastutav töötleja ja volitatud töötleja ning sätestada auditeerimise eeskirjad. Tulemusliku järelevalve, isikuandmete piisava kaitse ja turvariskide maandamise huvides tuleks ette näha ka logipidamise, töötlemise turvalisuse ja sisekontrolli eeskirjad. Isikuandmete töötlemisega seotud sätteid tuleks mõista nii, et need täiendavad isikuandmete kaitset käsitlevaid üldkohaldatavaid liidu õigusakte, eelkõige

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/679³⁴ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1725³⁵. Käesolev määrus ei tohiks mõjutada nimetatud õigusakte, mida kohaldatakse ka käesoleva määruse alusel toimuva isikuandmete töötlemise suhtes kooskõlas selle sätetega.

- (26) Eelkõige on käesoleva määruse kohaste töötlemistoimingute, milleks on eelteabe edastamine lennuettevõtjatelt ruuteri kaudu liikmesriikide pädevatele piirivalveasutustele, eesmärk aidata neil asutustel täita piirihaldusega seotud kohustusi ja ülesandeid, mis on seotud ebaseadusliku sisserände tõkestamisega. Seepärast peaksid eelteavet saavad pädevad piirivalveasutused olema vastutavad töötlejad isikuandmetena käsitatava eelteabe edastamisel ruuteri kaudu ja nende andmete säilitamisel ruuteril, kui selline säilitamine on vajalik tehnilistel põhjustel, ning nende andmete mis tahes hilisemal töötlemisel välispiirikontrolli tõhustamiseks ja hõlbustamiseks. Lennuettevõtjad peaksid omakorda olema eraldi vastutavad töötlejad isikuandmetena käsitatava eelteabe töötlemisel, mida nad on kohustatud käesoleva määruse alusel tegema. Seega peaksid nii lennuettevõtjad kui ka pädevad piirivalveasutused olema eraldi vastutavad töötlejad eelteabe töötlemisel käesoleva määruse alusel.
- (27) Selleks et tagada käesoleva määruse sätete tulemuslik kohaldamine lennuettevõtjate poolt, tuleks ette näha selliste riiklike asutuste määramine ja neile volituste andmine, kelle ülesandeks on järelevalve nende sätete järgimise üle. Käesoleva määruse sätteid sellise järelevalve kohta, sealhulgas vajaduse korral karistuste määramise kohta, ei tohiks mõjutada määruse (EL) 2016/679 kohaselt loodud järelevalveasutuste ülesandeid ja volitusi, muu hulgas seoses isikuandmete töötlemisega käesoleva määruse alusel.
- (28) Liikmesriigid peaksid nägema ette tulemuslikud, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused, sealhulgas rahalised karistused nendele lennuettevõtjatele, kes ei täida käesolevast määrusest tulenevaid eelteabe kogumise ja edastamisega seotud kohustusi.
- (29) Kuna käesoleva määrusega nähakse ette uued sätted, mille alusel pädevad piirivalveasutused koguvad ja edastavat eeltavet välispiiride kontrolli tulemuslikkuse ja tõhususe suurendamise eesmärgil, tuleks direktiiv 2004/82/EÜ kehtetuks tunnistada.
- (30) Kuna ruuterit peaks kavandama, arendama, majutama ja tehniliselt haldama eu-LISA, mis on loodud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1726,³⁶ on vaja kõnealust määrust muuta, lisades need tegevused eu-LISA ülesannete hulka. Ruuteri

³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1726, mis käsitleb Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ametit (eu-LISA) ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1987/2006 ja nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1077/2011 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 99).

aruannete ja statistika säilitamiseks ühises aruandluse ja statistika keskhoidlas on vaja muuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2019/817³⁷.

- (31) Selleks et võtta meetmeid seoses masinloetava eelteabe kogumise automatiseeritud vahendite tehniliste nõuete ja tegevuseeskirjadega, lennuettevõtjate poolt eelteabe edastamiseks kasutatavate ühiste protokollide ja vormingutega, eelteabe ruuterilt pädevatele piirivalveasutustele ja broneeringuinfo üksustele edasi saatmise tehniliste ja menetluseeskirjadega ning broneeringuinfo üksuste ja lennuettevõtjate ühenduste loomisega ruuteriga ja ruuteri integreerimisega, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte seoses artiklitega 5, 6, 11, 20 ja 21. Eriti tähtis on, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid leiaksid aset kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega³⁸. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, esitatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (32) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused seoses eelkõige ruuteri töölerakendamisega, tuleks komisjonile anda rakendamisolulised. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011³⁹.
- (33) Kõigile huvitatud isikutele, eelkõige lennuettevõtjatele ja pädevatele piirivalveasutustele tuleks anda piisavalt aega ettevalmistuste tegemiseks, et nad saaksid täita käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, võttes arvesse, et mõned neist ettevalmistustest, näiteks need, mis on seotud ruuteriga ühenduste loomise ja ruuteri integreerimisega, saab lõpule viia alles siis, kui ruuteri projekteerimis- ja arendusetapp on lõpule viidud ning ruuter kasutusele võetud. Seega tuleks käesolevat määrust kohaldada alles alates asjakohasest kuupäevast, mis järgneb ruuteri töölerakendamise kuupäevale, mille komisjon on käesoleva määruse kohaselt kindlaks määranud.
- (34) Ruuteri projekteerimis- ja arendusetappi tuleks siiski alustada ja need võimalikult kiiresti lõpule viia, et ruuteri saaks võimalikult kiiresti kasutusele võtta, mis eeldab ka käesoleva määrusega ette nähtud asjakohaste rakendusaktide ja delegeeritud õigusaktide vastuvõtmist. Viivitamata tuleks esitada ka käesolevas määruses sisalduv selgitus automatiseeritud vahendite kasutamise tehniliste nõuete täpsustuste kohta direktiivi 2004/82/EÜ kohaldamisel. Seepärast tuleks neid küsimusi käsitlevaid artikleid kohaldada alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast. Selleks et ruuterit vabatahtlikult võimalikult kiiresti kasutusele võtta, tuleks nii vabatahtlikku

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/817, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik piiride ja viisade valdkonnas ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2016/399, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240, (EL) 2018/1726, (EL) 2018/1861 ning nõukogu otsuseid 2004/512/EÜ ja 2008/633/JSK (ELT L 135, 22.5.2019, lk 27).

³⁸ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisoluliste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

kasutamist käsitlevat artiklit kui ka teatavaid muid artikleid, millega tagatakse vastutustundlik kasutamine, kohaldada alates varaseimast võimalikust hetkest, st hetkest, mil ruuter kasutusele võetakse.

- (35) Käesolev määrus ei tohiks mõjutada liikmesriikide võimalust näha oma siseriiklikus õiguses ette süsteem eelteabe kogumiseks muudelt kui käesolevas määruses sätestatud veoettevõtjatelt, tingimusel et selline siseriiklik õigus on kooskõlas liidu õigusega.
- (36) Kuna käesoleva määruse eesmärgid, nimelt välispiiridel tehtava piirikontrolli tulemuslikkuse ja tõhususe parandamine ning ebaseadusliku sisserände tõkestamine, on seotud küsimustega, mis on oma olemuselt piiriüleised, ei suuda liikmesriigid neid üksi piisavalt saavutada, küll aga on neid parem saavutada liidu tasandil. Seega võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kooskõlas kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (37) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Arvestades, et käesolev määrus põhineb Schengeni *acquis*'l, otsustab Taani kõnealuse protokoll artikli 4 kohaselt kuue kuu jooksul pärast nõukogu otsuse tegemist käesoleva määruse kohta, kas ta rakendab seda oma õiguses.
- (38) Iirimaa osaleb käesolevas määruses Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 19 (Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*' kohta) artikli 5 lõike 1 ning nõukogu otsuse 2002/192/EÜ⁴⁰ artikli 6 lõike 2 kohaselt.
- (39) Iirimaa osalus käesolevas määruses vastavalt otsuse 2002/192/EÜ artikli 6 lõikele 2 seostub liidu kohustustega võtta meetmeid, millega arendatakse edasi Schengeni *acquis*' ebaseadusliku sisserände vastaseid sätteid, milles Iirimaa osaleb.
- (40) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist lepingu⁴¹ tähenduses, mille on sõlminud Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariik ja Norra Kuningriik nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ⁴² artikli 1 punktis A osutatud valdkonda.
- (41) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel allkirjastatud lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)⁴³ tähenduses, mis kuuluvad otsuse

⁴⁰ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

⁴¹ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

⁴² Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

⁴³ ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.

1999/437/EÜ artikli 1 punktis A osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2008/146/EÜ⁴⁴ artikliga 3.

- (42) Liechtensteini puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahel allakirjutatud protokoll (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)⁴⁵ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis A osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2011/350/EL⁴⁶ artikliga 3.
- (43) Küprose, Bulgaaria, Rumeenia ja Horvaatia puhul on käesolev määrus Schengeni *acquis*’l põhinev või sellega muul viisil seotud akt 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 1, 2005. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 1 ja 2011. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 1 tähenduses.
- (44) Euroopa Andmekaitseinspektoriga on konsulteeritud kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 ning ta on esitanud arvamuse [XX],⁴⁷

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

1. PEATÜKK ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Selleks et parandada piirikontrolli tulemuslikkust ja tõhusust välispiiridel ning tõkestada ebaseaduslikku sisserännet, on käesolevas määruses sätestatud normid, mis reguleerivad järgmist:

- a) lennuettevõtjad koguvad liitu suunduvatel lendudel reisijaid käsitlevat eelteavet (edaspidi „eelteave“);
- b) lennuettevõtjad edastavad eelteabe ruuterile;
- c) eelteave saadetakse ruuterilt edasi pädevatele piirivalveasutustele.

Artikkel 2

Kohaldamisala

⁴⁴ Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus 2008/146/EÜ sõlmida Euroopa Ühenduse nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008, lk 1).

⁴⁵ [ELT L 160, 18.6.2011, lk 21.](#)

⁴⁶ Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/350/EL Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokoll (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, seoses sisepiiridel piirikontrolli kaotamise ja isikute liikumisega ([ELT L 160, 18.6.2011, lk 19](#)).

⁴⁷ [ELT C ...]

Käesolevat määrust kohaldatakse lennuettevõtjate suhtes, kes korraldavad regulaar- või mitteregulaarsete liitu.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „lennuettevõtja“ – direktiivi (EL) 2016/681 artikli 3 punktis 1 määratletud õhuvettevõtja;
- b) „kontroll piiril“ – määruse (EL) 2016/399 artikli 2 punktis 11 määratletud kontroll;
- c) „lend liitu“ – lend, mis lähtub kolmanda riigi või käesolevas määruses mitteosaleva liikmesriigi territooriumilt ja mis kavakohaselt maandub käesolevas määruses osaleva liikmesriigi territooriumile;
- d) „piiripunkt“ – määruse (EL) 2016/399 artikli 2 punktis 8 määratletud piiriületuspunkt;
- e) „regulaarlend“ – kindlaksmääratud sõiduplaani kohaselt toimuv lend, millele üldsus saab osta pileteid;
- f) „mitteregulaarlend“ – lend, mis ei toimu kindlaksmääratud sõiduplaani kohaselt ja mis ei ole tingimata regulaarliini osa;
- g) „pädev piirivalveasutus“ – asutus, millele liikmesriik on andnud ülesande teha piirikontrolli ning mille liikmesriik on määranud ja millest ta on teavitanud artikli 11 lõike 2 kohaselt;
- h) „lennureisija“ – isik, välja arvatud meeskonnaliikmed, keda veetakse või kavatsetakse vedada õhusõidukis lennuettevõtja nõusolekul, mis väljendub selle isiku kandmises lennureisijate nimekirja;
- i) „meeskond“ – lennu ajal õhusõiduki pardal olevad isikud, välja arvatud lennureisijad, kes töötavad õhusõidukis ja käitavad seda, sh lennumeeskond ja salongipersonal;
- j) „reisija“ – lennureisija või meeskonnaliige;
- k) „reisijat käsitlev eelteave“ ehk „eelteave“ – artikli 4 lõigetes 2 ja 3 osutatud reisijaandmed ja lennuteave;
- l) „broneeringuinfo üksus“ – määruse (EL) [õiguskaitse] artikli 3 punktis i osutatud pädev asutus;
- m) „ruuter“ – artiklis 9 määratletud ruuter;
- n) „isikuandmed“ – määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 1 määratletud teave.

2. PEATÜKK

EELTEABE KOGUMINE JA EDASTAMINE

Artikkel 4

Lennuettevõtja kogutav eelteave

1. Lennuettevõtja kogub käesoleva artikli lõigetes 2 ja 3 täpsustatud reisijaandmetest ja lennuteabest koosnevat eelteavet artiklis 2 osutatud lendude kohta, et edastada see ruuterile artikli 6 kohaselt.
2. Eelteave koosneb järgmistest reisijaandmetest iga lennul viibiva reisija kohta:
 - a) perekonnanimi, eesnimi (-nimed);
 - b) sünnikuupäev, sugu ja kodakondsus;
 - c) reisidokumendi liik ja number ning reisidokumendi välja andnud riigi kolmetäheline kood;
 - d) reisidokumendi kehtivusaja lõppkuupäev;
 - e) kas tegemist on lennureisija või meeskonnaliikmega (reisija staatus);
 - f) broneeringuinfo number, mida lennuettevõtja kasutab lennureisija kindlakstegemiseks oma infosüsteemis (broneeringu number);
 - g) istekohateave, näiteks lennureisijale määratud istekoha number õhusõidukis, kui lennuettevõtja sellist teavet kogub;
 - h) pagasiteave, näiteks registreeritud pagasiühikute arv, kui lennuettevõtja sellist teavet kogub.
3. Eelteave sisaldab ka järgmist lennuteavet iga reisija lennu kohta:
 - a) lennu number või selle puudumisel muud selged ja sobivad vahendid lennu identifitseerimiseks;
 - b) vajaduse korral liikmesriigi territooriumile sisenemise piiripunkt,
 - c) liikmesriigi territooriumile sisenemise lennujaama kood;
 - d) algne pardalemineku koht;
 - e) kohalik väljumise kuupäev ja eeldatav kellaaeg;
 - f) kohalik saabumise kuupäev ja eeldatav kellaaeg.

Artikkel 5

Eelteabe kogumise vahendid

1. Lennuettevõtja kogub artiklis 4 sätestatud eelteavet viisil, mis tagab, et artikli 6 kohaselt edastatav eelteave oleks täpne, täielik ja ajakohane.
2. Lennuettevõtja kogub artikli 4 lõike 2 punktides a–d osutatud eelteavet, kasutades reisija reisidokumendi masinloetavate andmete kogumiseks automatiseeritud vahendeid. Ta teeb seda kooskõlas lõikes 4 osutatud üksikasjalike tehniliste nõuete ja tegevuseeskirjadega, kui sellised eeskirjad on vastu võetud ja kohaldatavad.

Kui automatiseeritud vahendite kasutamine ei ole võimalik seetõttu, et reisidokument ei sisalda masinloetavaid andmeid, kogub lennuettevõtja need andmed käsitsi viisil, mis tagab vastavuse lõikele 1.
3. Kõik automatiseeritud vahendid, mida lennuettevõtjad kasutavad eelteabe kogumiseks käesoleva määruse alusel, peavad olema usaldusväärsed, turvalised ja ajakohased.
4. Komisjonil on õigus võtta artikli 37 kohaselt vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, sätestades üksikasjalikud tehnilised nõuded ja

tegevuseeskirjad artikli 4 lõike 2 punktides a–d osutatud eelteabe kogumiseks automatiseeritud vahendite abil kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 2 ja 3.

5. Lennuettevõtjal, kes kasutab direktiivi 2004/82/EÜ artikli 3 lõikes 1 osutatud teabe kogumiseks automatiseeritud vahendeid, on õigus neid kasutada kooskõlas nimetatud direktiiviga, kohaldades lõikes 4 osutatud tehnilisi nõudeid.

Artikkel 6

Lennuettevõtja kohustused eelteabe edastamisel

1. Lennuettevõtja edastab eelteabe ruuterile elektroonilisel teel. Ta teeb seda lõikes 3 osutatud üksikasjalike eeskirjade kohaselt, kui sellised eeskirjad on vastu võetud ja kohaldatavad.
2. Lennuettevõtja edastab eelteavet nii lennule registreerimise ajal kui ka kohe pärast pardalmineku lõppu, st pärast seda, kui lennureisijad on läinud väljumiseks ettevalmistatava õhusõiduki pardale ja ühelgi lennureisijal ei ole enam võimalik pardale minna ega sealt lahkuda.
3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 37 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, milles kehtestatakse ühiste protokollide ja toetatavate andmevormingute üksikasjalikud eeskirjad, mida tuleb järgida eelteabe edastamisel lõikes 1 osutatud ruuterile.
4. Kui lennuettevõtja saab pärast ruuterile andmete edastamist teada, et eelteave on ebatäpne, mittetäielik, iganenud või seda on töödeldud ebaseaduslikult või et tegemist ei ole eelteabega, teavitab ta sellest viivitamata Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ametit (eu-LISA). Sellise teate saamisel teavitab eu-LISA viivitamata pädevat piirivalveasutust, kellele kõnealune eelteave ruuteri kaudu saadeti

Artikkel 7

Vastu võetud eelteabe töötlemine

Pädevad piirivalveasutused töötlevad neile käesoleva määruse kohaselt edastatud eelteavet üksnes artiklis 1 osutatud eesmärkidel.

Artikkel 8

Eelteabe säilitamine ja kustutamine

1. Lennuettevõtja säilitab lennureisija kohta artikli 4 kohaselt kogutud eelteavet 48 tunni vältel alates lennu väljumisest. Selle ajavahemiku lõppedes peab ta kogu kõnealuse eelteabe kohe ja jäädavalt kustutama.
2. Pädev piirivalveasutus säilitab ruuterilt artikli 11 kohaselt lennureisija kohta saadud eelteavet 48 tunni vältel alates lennu väljumisest. Pärast selle ajavahemiku lõppu peab ta kogu kõnealuse eelteabe kohe ja jäädavalt kustutama.
3. Kui lennuettevõtja või pädev piirivalveasutus saab teada, et tema poolt käesoleva määruse alusel kogutud, edastatud või saadud teave on ebatäpne, mittetäielik, iganenud või seda on töödeldud ebaseaduslikult või et tegemist ei ole eelteabega, parandab, täiendab või ajakohastab ta kõnealust eelteavet viivitamata või kustutab selle lõplikult. See ei piira lennuettevõtjate võimalust neid andmeid säilitada ja

kasutada, kui see on vajalik nende tavapärase äritegevuse jaoks ja kooskõlas kohaldatava õigusega.

3. PEATÜKK RUUTERIGA SEOTUD SÄTTED

Artikkel 9

Ruuter

1. eu-LISA projekteerib, arendab, majutab ja haldab ruuterit kooskõlas artiklitega 22 ja 23, et võimaldada lennuettevõtjatel eelteabe edastamist pädevatele piirivalveasutustele ja broneeringuinfo üksustele käesoleva määruse ja määruse (EL) [õiguskaitse] kohaselt.
2. Ruuter koosneb järgmistest elementidest:
 - a) keskne taristu, sealhulgas tehniliste komponentide kogum, mis võimaldab edastada eelteavet;
 - b) turvaline sidekanal keskse taristu ning pädevate piirivalveasutuste ja broneeringuinfo üksuste vahel ning turvaline sidekanal keskse taristu ja lennuettevõtjate vahel eelteabe edastamiseks ja sellega seotud teabevahetuseks.
3. Ilma et see piiraks käesoleva määruse artikli 10 kohaldamist, jagab ja taaskasutab ruuter niivõrd, kui see on tehniliselt võimalik, tehnilisi komponente, sealhulgas riist- ja tarkvarakomponente, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/2226⁴⁸ artiklis 13 osutatud veebiteenuse, määruse (EL) 2018/1240 artikli 6 lõike 2 punktis k osutatud vedajate võrguvärava ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) 767/2008⁴⁹ artikli 2a punktis h osutatud vedajate võrguvärava juurde.

Artikkel 10

Ruuteri ainukasutus

Ruuterit kasutavad ainult lennuettevõtjad eelteabe edastamiseks ning pädevad piirivalveasutused ja broneeringuinfo üksused eelteabe vastuvõtmiseks kooskõlas käesoleva määrusega ja määrusega (EL) [õiguskaitse].

Artikkel 11

Eelteabe saatmine ruuterilt edasi pädevatele piirivalveasutustele

⁴⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2226, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused ning millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ning määruseid (EÜ) nr 767/2008 ja (EL) nr 1077/2011 (ELT L 327, 9.12.2017, lk 20).

⁴⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus) (ELT L 218, 13.8.2008, lk 60).

1. Ruuter saadab talle artikli 6 kohaselt edastatud eelteabe viivitamata ja automaatselt edasi artikli 4 lõike 3 punktis c osutatud liikmesriigi pädevatele piirivalveasutustele. Ruuter teeb seda käesoleva artikli lõikes 4 osutatud üksikasjalike eeskirjade kohaselt, kui sellised eeskirjad on vastu võetud ja kohaldatavad.
Elteabe edasisaatmiseks koostab eu-LISA vastavustabeli lähte- ja sihtlennujaamade ja nende vastavate asukohariikide vahel ning ajakohastab seda.
2. Liikmesriik määrab pädevad piirivalveasutused, kes on volitatud võtma ruuterilt vastu käesoleva määruse kohaselt neile edastatud eelteavet. Liikmesriik teatab eu-LISA-le ja komisjonile artikli 39 teises lõigus osutatud käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevaks pädevate piirivalveasutuste nimed ja kontaktandmed ning ajakohastab vajaduse korral esitatud teavet.
Komisjon koostab nende teadete ja ajakohastamiste põhjal pädevate piirivalveasutuste nimekirja koos nende kontaktandmetega ja teeb selle üldsusele kättesaadavaks.
3. Liikmesriigid peavad tagama, et juurdepääs ruuteri kaudu edastatud eelteabele on ainult pädevate piirivalveasutuste nõuetekohaselt volitatud töötajatel. Liikmesriigid kehtestavad selleks kõik vajalikud eeskirjad. Eeskirjad peavad sisaldama sätteid kõnealuste töötajate ja nende profiilide loendi koostamise ja korrapärase ajakohastamise kohta.
4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 37 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, milles sätestatakse lõikes 1 osutatud ruuterilt eelteabe edasi saatmiseks vajalikud üksikasjalikud tehnilised ja menetluseeskirjad.

Artikkel 12

Eelteabe kustutamine ruuterilt

Käesoleva määruse ja määruse (EL) [õiguskaitse] kohaselt ruuterile edastatud eelteavet säilitatakse ruuteril ainult niikaua, kui see on vajalik asjaomastele pädevatele piirivalveasutustele või broneeringuinfo üksustele edasi saatmiseks kõnealuste määruste alusel, ning see kustutatakse ruuterilt viivitamata, lõplikult ja automaatselt mõlemal järgmisel juhul:

- a) kui eelteave on asjaomastele pädevatele piirivalveasutustele või broneeringuinfo üksustele edasi saadetud;
- b) määruse (EL) [õiguskaitse] puhul, kui eelteave puudutab ELi-siseseid lende, mis ei sisaldu kõnealuse määruse artikli 5 lõikes 2 osutatud loeteludes.

Artikkel 13

Logipidamine

1. eu-LISA peab logisid kõigi töötlemistoimingute kohta, mis on seotud eelteabe edastamisega ruuteri kaudu vastavalt käesolevale määrusele ja määrusele (EL) [õiguskaitse]. Logid hõlmavad järgmist:
 - a) eelteabe ruuterile edastanud lennuettevõtja;
 - b) pädevad piirivalveasutused ja broneeringuinfo üksused, kellele eelteave ruuteri kaudu edasi saadeti;
 - c) punktides a ja b osutatud edastamiste kuupäev ja kellaaeg ning edastamise koht;

- d) eu-LISA töötaja juurdepääs, mis on vajalik ruuteri hooldamiseks, nagu on osutatud artikli 23 lõikes 3;
- e) mis tahes muu nende töötlemistoimingutega seotud teave, mis on vajalik eelteabe turvalisuse ja tervikluse ning töötlemistoimingute seaduslikkuse järelevalveks.

Logid ei tohi sisaldada muid isikuandmeid kui teave, mis on vajalik esimese lõigu punktis d osutatud eu-LISA asjaomase töötaja tuvastamiseks.

- 2. Lennuettevõtjad koostavad logid kõigi käesoleva määruse kohaste töötlemistoimingute kohta, mille tegemiseks on kasutatud artikli 5 lõikes 2 osutatud automatiseeritud vahendeid. Logid hõlmavad eelteabe edastamise kuupäeva, kellaaega ja kohta.
- 3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud logisid kasutatakse üksnes selleks, et tagada eelteabe turvalisus ja terviklus ning töötlemise seaduslikkus, eelkõige seoses käesolevas määruses ja määruses (EL) [õiguskaitse] sätestatud nõuete täitmisega, sealhulgas karistusmenetlustega nende nõuete rikkumise korral, nagu on sätestatud käesoleva määruse artiklites 29 ja 30.
- 4. eu-LISA ja lennuettevõtjad võtavad asjakohaseid meetmeid, et kaitsta lõigete 1 ja 2 kohaselt loodud logisid loata juurdepääsu ja muude turvariskide eest.
- 5. eu-LISA ja lennuettevõtjad säilitavad lõigete 1 ja 2 kohaselt loodud logisid ühe aasta vältel alates nende loomisest. Pärast selle ajavahemiku lõppu peavad nad logid kohe ja jäädavalt kustutama.

Kui logisid on vaja lõikes 2 osutatud eelteabe turvalisuse ja tervikluse tagamise või töötlemistoimingute seaduslikkuse järelevalve menetluste jaoks ning need menetlused on esimeses lõigus osutatud ajavahemiku lõpuks juba alanud, võivad eu-LISA ja lennuettevõtjad säilitada logisid nii kaua, kui see on nende menetluste jaoks vajalik. Sellisel juhul kustutavad nad logid kohe, kui need ei ole nimetatud menetluste jaoks enam vajalikud.

Artikkel 14

Meetmed, mida kohaldatakse juhul, kui ruuteri kasutamine on tehniliselt võimatu

- 1. Kui ruuteri kasutamine eelteabe edastamiseks ei ole ruuteri rikke tõttu tehniliselt võimalik, teavitab eu-LISA viivitamata ja automaatselt lennuettevõtjaid ja pädevaid piirivalveasutusi sellest tehnilisest probleemist. Sel juhul võtab eu-LISA viivitamata meetmeid, et ruuteri kasutamist takistav tehniline probleem lahendada, ja teatab probleemi lahenumisest viivitamata nimetatud osalistele.

Nende teadete vahelisel ajal ei kohaldata artikli 6 lõiget 1 juhul, kui eelteabe edastamine ruuterile ei ole tehniliselt võimalik. Sellisel juhul ei kohaldata sel ajavahemikul kõnealuse eelteabe suhtes ka artikli 4 lõiget 1 ega artikli 8 lõiget 1.
- 2. Kui ruuteri kasutamine eelteabe edastamiseks ei ole tehniliselt võimalik liikmesriigi artiklis 20 osutatud süsteemide või taristu häire tõttu, teavitavad selle liikmesriigi pädevad piirivalveasutused viivitamata ja automaatselt lennuettevõtjaid, teiste liikmesriikide pädevaid asutusi, eu-LISA ja komisjoni sellest tehnilisest probleemist. Sel juhul võtab liikmesriik viivitamata meetmeid, et ruuteri kasutamist takistav tehniline probleem lahendada, ja teatab probleemi lahenumisest viivitamata nimetatud osalistele.

Nende teadete vahelisel ajal ei kohaldata artikli 6 lõiget 1 juhul, kui eelteabe edastamine ruuterile ei ole tehniliselt võimalik. Sellisel juhul ei kohaldata sel ajavahemikul kõnealuse eelteabe suhtes ka artikli 4 lõiget 1 ega artikli 8 lõiget 1.

3. Kui lennuettevõtja artiklis 21 osutatud süsteemide või taristu häire tõttu ei ole ruuteri kasutamine eelteabe edastamiseks tehniliselt võimalik, teavitab kõnealune lennuettevõtja viivitamata ja automaatselt pädevaid piirivalveasutusi, eu-LISA ja komisjoni sellest tehnilisest probleemist. Sel juhul võtab lennuettevõtja viivitamata meetmeid, et ruuteri kasutamist takistav tehniline probleem lahendada, ja teatab probleemi lahenumisest viivitamata nimetatud osalistele.

Nende teadete vahelisel ajal ei kohaldata artikli 6 lõiget 1 juhul, kui eelteabe edastamine ruuterile ei ole tehniliselt võimalik. Sellisel juhul ei kohaldata sel ajavahemikul kõnealuse eelteabe suhtes ka artikli 4 lõiget 1 ega artikli 8 lõiget 1.

Kui tehniline probleem on edukalt lahendatud, esitab asjaomane lennuettevõtja viivitamata artiklis 29 osutatud pädevale riiklikule järelevalveasutusele aruande, mis sisaldab kõiki vajalikke üksikasju tehnilise probleemi kohta, sealhulgas probleemi põhjuseid, ulatust ja tagajärgi ning selle kõrvaldamiseks võetud meetmeid.

4. PEATÜKK

ERISÄTTED ISIKUANDMETE KAITSE KOHTA

Artikkel 15

Isikuandmete vastutavad töötajad

Pädevad piirivalveasutused on vastutavad töötajad määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punkti 7 tähenduses isikuandmetena käsitatava eelteabe töötlemisel ruuteri kaudu, sealhulgas nende andmete edastamisel ja tehnilistel põhjustel ruuteril säilitamisel, samuti käesoleva määruse artiklis 7 osutatud isikuandmetena käsitatava eelteabe töötlemise korral.

Lennuettevõtjad on vastutavad töötajad määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punkti 7 tähenduses isikuandmetena käsitatava eelteabe töötlemisel seoses nende andmete kogumisega ja nende edastamisega ruuterile käesoleva määruse alusel.

Artikkel 16

Isikuandmete volitatud töötaja

eu-LISA on ruuteri kaudu töödeldava isikuandmetena käsitatava eelteabe volitatud töötaja määruse (EL) 2018/1725 artikli 3 punkti 12 tähenduses ning kooskõlas käesoleva määrusega ja määrusega (EU) [õiguskaitse].

Artikkel 17

Turvalisus

1. Käesoleva määruse ja määruse (EL) [õiguskaitse] kohaselt töödeldava eelteabe, eelkõige isikuandmetena käsitatava eelteabe turvalisuse tagab eu-LISA. Pädevad piirivalveasutused ja lennuettevõtjad tagavad nende poolt käesoleva määruse kohaselt töödeldava eelteabe, eelkõige isikuandmetena käsitatava eelteabe turvalisuse. eu-LISA, pädevad piirivalveasutused ja lennuettevõtjad teevad turvalisuse tagamiseks omavahel koostööd vastavalt oma kohustustele ja kooskõlas liidu õigusega.

2. Eelkõige võtab eu-LISA vajalikud meetmed ruuteri ning ruuteri kaudu edastatava eelteabe, eelkõige isikuandmetena käsitatava eelteabe turvalisuse tagamiseks, muu hulgas koostades, rakendades ja ajakohastades korrapäraselt turbekava, talitluspidevuse kava ja avariitaastekava, et:
- a) füüsiliselt kaitsta ruuterit ning koostada sealhulgas erandolukorra plaanid selle elutähtsate komponentide kaitseks;
 - b) hoida eelkõige asjakohaste krüpteerimistehnikate abil ära eelteabe loata töötlemine, sealhulgas loata juurdepääs sellele ning selle kopeerimine, muutmine või kustutamine nii ruuterile edastamise ja sealt edasi saatmise kui ka ruuteril säilitamise ajal, kui see on edastamise lõpuleviimiseks vajalik;
 - c) võimaldada kontrollida ja kindlaks teha, millistele pädevatele piirivalveasutustele või broneeringuinfo üksustele on ruuteri kaudu eelteavet saadetud;
 - d) teatada nõuetekohaselt haldusnõukogule kõikidest ruuteri toimimise häiretest;
 - e) jälgida käesolevas artiklis ja määruses (EL) 2018/1725 nõutavate turvameetmete tulemuslikkust ning neid hinnata ja ajakohastada, kui see on tehnika või käitamisalast arengut arvesse võttes vajalik.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud meetmed ei mõjuta määruse (EL) 2018/1725 artiklit 33 ega määruse (EL) 2016/679 artiklit 32.

Artikkel 18

Sisekontroll

Lennuettevõtjad ja pädevad asutused jälgivad oma käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmist, eelkõige isikuandmetena käsitatava eelteabe töötlemist, sealhulgas artiklis 13 osutatud logide sagedase kontrollimise teel.

Artikkel 19

Isikuandmete kaitse auditid

1. Määruse (EL) 2016/679 artiklis 51 osutatud pädevad riiklikud andmekaitseasutused tagavad, et käesoleva määruse kohaldamiseks ja kooskõlas asjakohaste rahvusvaheliste auditistandarditega tehakse vähemalt kord nelja aasta tagant audit isikuandmetena käsitatava eelteabe töötlemistoimingutele pädevate piirivalveasutuste poolt.
2. Euroopa Andmekaitseinspektor tagab, et käesoleva määruse ja määruse (EL) [õiguskaitse] kohaldamiseks ning kooskõlas asjakohaste rahvusvaheliste auditistandarditega tehakse vähemalt kord aastas audit isikuandmetena käsitatava eelteabe töötlemistoimingutele eu-LISA poolt. Auditiaruanne esitatakse Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile, liikmesriikidele ja eu-LISA-le. eu-LISA-le antakse võimalus teha enne aruande vastuvõtmist selle kohta märkusi.
3. Lõikes 2 osutatud töötlemistoimingute puhul esitab eu-LISA Euroopa Andmekaitseinspektori taotlusel teavet, annab Euroopa Andmekaitseinspektori juurdepääsu kõikidele tema taotletavatele dokumentidele ja artikli 13 lõikes 1 osutatud logidele ning lubab Euroopa Andmekaitseinspektoril igal ajal pääseda oma kõigisse oma ruumidesse.

5. PEATÜKK

RUUTERIGA SEOTUD ÜHENDUSED JA LISASÄTTED

Artikkel 20

Pädevate piirivalveasutuste ühendus ruuteriga

1. Liikmesriigid peavad tagama oma pädevate piirivalveasutuste ühenduse ruuteriga. Nad tagavad, et pädevate piirivalveasutuste süsteemid ja taristu on käesoleva määruse kohaselt edastatava eelteabe vastuvõtmiseks ruuteriga integreeritud.
Liikmesriigid tagavad, et ühenduse loomine ruuteriga ja ruuteri integreerimine võimaldab nende pädevatel piirivalveasutustel vastu võtta ja töödelda eelteavet ning vahetada asjaomast infot seaduslikult, turvaliselt, tulemuslikult ja kiirelt.
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 37 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, milles sätestatakse lõikes 1 osutatud ruuteriga ühenduste loomiseks ja ruuteri integreerimiseks vajalik üksikasjalik kord.

Artikkel 21

Lennuettevõtjate ühendus ruuteriga

1. Lennuettevõtjad peavad tagama, et neil on ühendus ruuteriga. Nad tagavad, et nende süsteemid ja taristu on ruuteriga integreeritud eelteabe edastamiseks ruuterile käesoleva määruse kohaselt.
Lennuettevõtjad tagavad, et ühenduse loomine ruuteriga ja selle integreerimine võimaldab neil edastada eelteavet ning vahetada asjaomast infot seaduslikult, turvaliselt, tulemuslikult ja kiirelt.
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 37 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, milles sätestatakse lõikes 1 osutatud ruuteriga ühenduste loomiseks ja ruuteri integreerimiseks vajalik üksikasjalik kord.

Artikkel 22

eu-LISA ülesanded seoses ruuteri projekteerimise ja arendamisega

1. eu-LISA vastutab ruuteri füüsilise arhitektuuri projekteerimise, sealhulgas tehnilise kirjelduse koostamise eest.
2. eu-LISA vastutab ruuteri arendamise, sh ruuteri tööks vajalike tehniliste kohanduste eest.
Ruuteri arendamine hõlmab tehniliste nõuete väljatöötamist ja rakendamist, testimist ning arendusetapi üldist projektijuhtimist ja koordineerimist.
3. eu-LISA tagab, et ruuter projekteeritakse ja arendatakse nii, et see täidab käesolevas määruses ja määruses (EL) [õiguskaitse] kirjeldatud funktsioone ning alustab tööd niipea kui võimalik pärast seda, kui komisjon on vastu võtnud artikli 5 lõikes 4, artikli 6 lõikes 3, artikli 11 lõikes 4, artikli 20 lõikes 2 ja artikli 21 lõikes 2 sätestatud delegeeritud õigusaktid.

4. Kui eu-LISA leiab, et arendusetapp on lõpule viidud, korraldab ta põhjendamatu viivitusega ja koostöös pädevate piirivalveasutuste, broneeringuinfo üksuste, liikmesriikide muude asjaomaste asutuste ja lennuettevõtjatega ruuteri põhjaliku testimise ning teavitab komisjoni selle tulemustest.

Artikkel 23

eu-LISA ülesanded seoses ruuteri majutamise ja tehnilise haldamisega

1. eu-LISA majutab ruuterit oma tehnilistes keskustes.
2. eu-LISA vastutab ruuteri tehnilise haldamise, sh selle hoolduse ja tehnilise arenduse eest, et tagada eelteabe turvaline, tulemuslik ja kiire edastamine ruuteri kaudu kooskõlas käesoleva määrusega ja määrusega (EL) [õiguskaitse].

Ruuteri tehniline haldamine hõlmab kõigi ülesannete täitmist ja kõigi selliste tehniliste lahenduste kasutuselevõttu, mis on vajalikud ruuteri nõuetekohaseks toimimiseks kooskõlas käesoleva määrusega ja määrusega (EL) [õiguskaitse] katkematult 24 tundi ööpäevas ja 7 päeva nädalas. See hõlmab hooldust ja tehnilist arendustööd, mis on vajalik, et ruuter toimiks rahuldaval tehnilisel tasemel, eelkõige seoses eelteabe edastamise funktsiooni kättesaadavuse, täpsuse ja usaldusväärsusega, kooskõlas tehniliste nõuetega ning võimaluse korral kooskõlas pädevate piirivalveasutuste, broneeringuinfo üksuste ja lennuettevõtjate operatiivvajadustega.

3. eu-LISA-l ei ole juurdepääsu ruuteri kaudu edastatavale eelteabele. See keeld ei välista siiski eu-LISA-le sellise juurdepääsu andmist, kui see on rangelt vajalik ruuteri hooldamiseks.
4. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 3 ja nõukogu määruse (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68⁵⁰ artikli 17 kohaldamist, kohaldab eu-LISA asjakohaseid ametisaladuse hoidmise reegleid või muid samaväärseid konfidentsiaalsuskohustusi oma töötajate suhtes, kelle tööülesandeks on tegeleda ruuteri kaudu edastatava eelteabega. Nimetatud kohustust kohaldatakse ka pärast seda, kui kõnealused töötajad on oma ameti- või töökohalt lahkunud või kui nad on oma tegevuse lõpetanud.

Artikkel 24

eu-LISA tugiülesanded seoses ruuteriga

1. eu-LISA pakub taotluse korral pädevatele piirivalveasutustele, broneeringuinfo üksustele ning liikmesriikide muudele asjaomaste asutustele ja lennuettevõtjatele ruuteri tehnilise kasutamise alast koolitust.
2. eu-LISA toetab pädevaid piirivalveasutusi ja broneeringuinfo üksusi eelteabe vastuvõtmisel ruuteri kaudu vastavalt käesolevale määrusele ja määrusele (EL) [õiguskaitse], eelkõige seoses käesoleva määruse artiklite 11 ja 20 ning määruse (EL) [õiguskaitse] artiklite 5 ja 10 kohaldamisega.

⁵⁰ Nõukogu 29. veebruari 1968. aasta määruse (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjad ja ühenduste muude teenistujate teenistustingimused ning komisjoni ametnike suhtes ajutiselt kohaldatavad erimeetmed (EÜT L 56, 4.3.1968, lk 1).

Artikkel 25

eu-LISA ja liikmesriikide kulud

1. Kulud, mida eu-LISA kannab seoses ruuteri projekteerimise, arendamise, majutamise ja tehnilise haldamisega käesoleva määruse ja määruse (EL) [õiguskaitse] alusel, kaetakse liidu üldeelarvest.
2. Kulud, mida liikmesriigid kannavad seoses ruuteriga ühenduse loomise ja ruuteri integreerimisega, nagu on osutatud artiklis 20, kaetakse liidu üldeelarvest.
Siiski jäetakse välja järgmised kulud, mille kannavad liikmesriigid:
 - a) projektijuhtimiskulud, sealhulgas koosolekute, lähetuste ja kontorite kulud;
 - b) riiklike IT-süsteemide majutamise kulud, sealhulgas ruumide, rakendamise ning elektri- ja jahutussüsteemide kulud;
 - c) riiklike IT-süsteemide käigushoidmise kulud, sealhulgas kulud operaatoritele ja tugiteenuste lepingutele;
 - d) liikmesriikide sidevõrkude projekteerimise, arendamise, rakendamise, käigushoidmise ja hooldamise kulud.
3. Iga liikmesriik kannab ühtlasi ruuteriga ühenduse loomise ja ruuteri integreerimise haldus-, kasutus- ja hoolduskulud.

Artikkel 26

Ruuteriga seotud vastutus

Kui ruuterile tekitatakse kahju seetõttu, et liikmesriik või lennuettevõtja ei ole täitnud käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, loetakse see liikmesriik või lennuettevõtja kõnealuse kahju eest vastutavaks, välja arvatud juhul ja sellises ulatuses, kui eu-LISA ei ole võtnud mõistlikke meetmeid kahju vältimiseks või selle mõju minimeerimiseks.

Artikkel 27

Ruuteri töölerakendamine

Komisjon määrab rakendusaktiga ja põhjendamatu viivitusega kindlaks kuupäeva, mil ruuter tööle hakkab, pärast seda kui eu-LISA on teavitanud komisjoni artikli 22 lõikes 4 osutatud ruuteri põhjaliku testimise edukast lõpuleviimisest. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 36 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Komisjon määrab kindlaks esimeses lõigus osutatud kuupäeva, mis ei ole hilisem kui 30 päeva pärast rakendusakti vastuvõtmist.

Artikkel 28

Ruuteri vabatahtlik kasutamine direktiivi 2004/81/EÜ kohaldamisel

1. Lennuettevõtjal on õigus kasutada ruuterit direktiivi 2004/82/EÜ artikli 3 lõikes 1 osutatud teabe edastamiseks ühele või mitmele kõnealuses lõikes osutatud vastutavale asutusele kooskõlas nimetatud direktiiviga, tingimusel et asjaomane vastutav asutus on sellise kasutamisega nõustunud ning ruuterit hakatakse kasutama alates asutuse määratud asjakohasest kuupäevast. Kõnealune asutus annab nõusoleku alles pärast seda, kui on kindlaks teinud, et teavet saab edastada seaduslikult,

turvaliselt, tulemuslikult ja kiirelt, eelkõige mis puudutab tema enda ja asjaomase lennuettevõtja ühendust ruuteriga.

2. Kui lennuettevõtja alustab ruuteri kasutamist lõike 1 kohaselt, jätkab ta ruuteri kasutamist sellise teabe edastamiseks asjaomasele vastutavale asutusele kuni käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevani, millele on osutatud artikli 39 teises lõigus. Selline kasutamine lõpetatakse alates kõnealuse asutuse määratud asjakohasest kuupäevast, kui asutus leiab, et lõpetamiseks on olemas objektiivsed põhjused, ning ta on lennuettevõtjat sellest teavitanud.
3. Asjaomane vastutav asutus:
 - a) konsulteerib eu-LISAgaga enne ruuteri vabatahtliku kasutamisega nõustumist lõike 1 kohaselt;
 - b) annab asjaomasele lennuettevõtjale, v.a nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulistel juhtudel, võimaluse esitada märkusi oma kavatsuse kohta selline kasutamine lõike 2 kohaselt lõpetada ning konsulteerib vajaduse korral ka eu-LISAgaga;
 - c) teavitab eu-LISAt ja komisjoni viivitamata igast kasutuselevõtust, millega ta on nõustunud, ja sellise kasutamise lõpetamisest, esitades kogu vajaliku teabe, sh kasutamise alguskuupäeva, lõppkuupäeva ja lõpetamise põhjused.

6. PEATÜKK

JÄRELEVALVE, KARISTUSED, STATISTIKA JA KÄSIRAAMAT

Artikkel 29

Riiklik järelevalveasutus

1. Liikmesriigid määravad ühe või mitu riiklikku järelevalveasutust, kes vastutavad nende territooriumil käesoleva määruse sätete lennuettevõtjate poolse kohaldamise järelevalve ja nende sätete järgimise tagamise eest.
2. Liikmesriigid tagavad, et riiklikel järelevalveasutustel on kõik vajalikud vahendid ning uurimis- ja täitmisevolitused oma käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks, sealhulgas vajaduse korral artiklis 30 osutatud karistuste määramiseks. Nad kehtestavad üksikasjalikud eeskirjad kõnealuste ülesannete täitmise ja volituste kasutamise kohta, et täitmine ja kasutamine oleksid tulemuslikud, proportsionaalsed ja hoiatavad ning et nende suhtes kohaldataks kaitsemeetmeid kooskõlas liidu õigusega tagatud põhiõigustega.
3. Liikmesriigid teatavad komisjonile artikli 21 teises lõigus osutatud käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevaks nende poolt lõike 1 kohaselt määratud asutuste nimed ja kontaktandmed ning lõike 2 kohaselt kehtestatud üksikasjalikud eeskirjad. Nad teatavad komisjonile viivitamata kõigist eelnevaga seotud edasistest muudatustest.
4. Käesolev artikkel ei piira määruse (EL) 2016/679 artiklis 51 osutatud järelevalveasutuste volitusi.

Artikkel 30

Karistused

Liikmesriigid kehtestavad käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavad karistusnormid ja võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Liikmesriigid teavitavad komisjoni nimetatud normidest ja meetmetest hiljemalt käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevaks, millele on osutatud artikli 39 teises lõigus, ning viivitamata kõigist nende hilisematest muudatustest.

Artikkel 31

Statistika

1. eu-LISA avaldab kord kvartalis statistika ruuteri toimimise kohta, tuues eraldi välja reisijate arvu, kodakondsuse ja lähteriigi, eelkõige nende reisijate puhul, kes sisenesid õhusõiduki pardale ebatäpse, mittetäieliku või iganenud eelteabega, tunnustamata reisidokumendiga, kehtiva viisata, kehtiva reisiloata või lubatud viibimisaega ületades.
2. Igapäevaseid statistilisi andmeid säilitab eu-LISA määruse (EL) 2019/817 artikliga 39 loodud aruandluse ja statistika keskhoidlas.
3. Iga aasta lõpus koondab eu-LISA statistilised andmed aastaaruandesse. Ta avaldab aastaaruande ning edastab selle Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile, Euroopa Andmekaitseinspektorile, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametile ning artiklis 29 osutatud riiklikele järelevalveasutustele.
4. Komisjoni taotlusel esitab eu-LISA talle statistika käesoleva määruse ja määruse (EL) [õiguskaitse] rakendamise konkreetsete aspektide kohta ning lõike 3 kohase statistika.
5. eu-LISA-l on juurdepääsuõigus järgmisele ruuteri kaudu edastatud eelteabele üksnes artiklis 38 osutatud aruandluse eesmärgil ja käesoleva artikli kohase statistika koostamiseks, ilma et selline juurdepääs võimaldaks asjaomaste reisijate kohta tuvastada järgmist:
 - a) kas tegemist on lennureisija või meeskonnaliikmega;
 - b) reisija kodakondsus, sugu ja sünniaasta;
 - c) pardal mineku kuupäev ja lähtekoht ning sihtliikmesriigi territooriumile saabumise kuupäev ja lennujaam;
 - d) reisidokumendi liik, väljaandjariigi kolmetäheline kood ja reisidokumendi kehtivusaja lõpu kuupäev;
 - e) samale lennule registreeritud reisijate arv;
 - f) kas tegemist on regulaar- või mitteregulaarlennuga;
 - g) kas reisija isikuandmed on täpsed, täielikud ja ajakohased.
6. Artiklis 38 osutatud aruandluse ja käesoleva artikli kohase statistika koostamiseks säilitab eu-LISA käesoleva artikli lõikes 5 osutatud andmeid määruse (EL) 2019/817 artikliga 39 loodud aruandluse ja statistika keskhoidlas. Kõnealuse määruse artikli 39 lõikes 1 osutatud süsteemiülesed statistilised andmed ja analüütiline aruandlus peavad võimaldama liikmesriikide pädevatel piirivalveasutustel ja muudel

asjaomastel asutustel saada kohandatavaid aruandeid ja statistikat käesoleva määruse artiklis 1 osutatud eesmärkidel.

7. eu-LISA kehtestatavad menetlused ruuteri arendamise ja toimimise jälgimiseks vastavalt määruse (EL) 2019/817 artikli 39 lõikele 1 hõlmavad võimalust koostada jälgimise tagamiseks korrapärast statistikat.

Artikkel 32

Praktiline käsiraamat

Komisjon koostab tihedas koostöös pädevate piirivalveasutuste, liikmesriikide muude asjaomaste asutuste, lennuettevõtjate ja asjaomaste liidu ametitega praktilise käsiraamatu, mis sisaldab suuniseid, soovitusi ja häid tavasid käesoleva määruse rakendamiseks, ning teeb selle üldsusele kättesaadavaks.

Praktilises käsiraamatus võetakse arvesse asjakohaseid olemasolevaid käsiraamatuid.

Komisjon võtab praktilise käsiraamatu vastu soovitusel vormis.

7. PEATÜKK

SEOS MUUDE KEHTIVATE ÕIGUSAKTIDEGA

Artikkel 33

Direktiivi 2004/82/EÜ kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2004/82/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevast, millele on osutatud artikli 39 teises lõigus.

Artikkel 34

Määruse (EL) 2018/1726 muutmise

Määrust (EL) 2018/1726 muudetakse järgmiselt.

- 1) Lisatakse artikkel 13b:

„Artikkel 13b

Ruuteriga seotud ülesanded

Seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) .../...* [käesolev määrus] ja määrusega (EL) [õiguskaitse] täidab amet ruuteriga seotud ülesandeid, mis on talle nende määrustega pandud.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu xy määrus (EL) [number] [ametlikult vastu võetud pealkiri] (ELT L...).“

- 1) Artikli 17 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Ameti asukoht on Eestis Tallinnas.

Artikli 1 lõigetes 4 ja 5, artiklites 3–9 ning artiklites 11, [13a] ja 13b osutatud arendamise ja operatiivjuhtimisega seotud ülesandeid täidetakse Prantsusmaal Strasbourgis asuvas tehnilises keskuses.

Varuasukoht, mis on võimeline tagama suuremahulise IT-süsteemi käideldavuse süsteemi häire korral, rajatakse Austriasse Sankt Johann im Pongause.“

2) Artikli 19 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse punkt eeb):

„eeb) võtab vastu aruandeid ruuteri arendamise seisu kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) .../...* [käesolev määrus] artikli 38 lõikele 2;“

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu xy määrus (EL) [number] [ametlikult vastu võetud pealkiri] (ELT L...).“

b) punkt ff asendatakse järgmisega:

„ff) võtab vastu aruandeid järgmiste süsteemide tehnilise toimimise kohta:

- 1) SIS, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1861* artikli 60 lõikele 7 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1862** artikli 74 lõikele 8;
- 2) VIS, vastavalt määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 50 lõikele 3 ja otsuse 2008/633/JSK artikli 17 lõikele 3;
- 3) EES, vastavalt määruse (EL) 2017/2226 artikli 72 lõikele 4;
- 4) ETIAS, vastavalt määruse (EL) 2018/1240 artikli 92 lõikele 4;
- 5) ECRIS-TCN ja ECRISe etalonteostus, vastavalt määruse (EL) 2019/816 artikli 36 lõikele 8;
- 6) koostalitluse komponendid, vastavalt määruse (EL) 2019/817 artikli 78 lõikele 3 ja määruse (EL) 2019/818 artikli 74 lõikele 3, ning ruuter, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) .../...* [Prüm II] artikli 79 lõikele 5 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) .../...* [käesolev määrus] artikli 38 lõikele 5;

3) e-CODEXi süsteem, vastavalt määruse (EL) 2022/850 artikli 16 lõikele 1“

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1861, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist piirikontrolli valdkonnas ning millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ja määrust (EÜ) nr 1987/2006 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1987/2006 (ELT L 312, 7.12.2018, lk 14).

** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1862, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalasest koostöös ning millega muudetakse nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa

Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1986/2006 ning komisjoni otsus 2010/261/EL ([ELT L 312, 7.12.2018, lk 56](#)).

c) punkt hh asendatakse järgmisega:

hh) võtab vastu ametlikud märkused aruannete kohta, mille Euroopa Andmekaitseinspektor on koostanud oma auditite tulemusel määruse (EL) 2018/1861 artikli 56 lõike 2, määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 42 lõike 2, määruse (EL) nr 603/2013 artikli 31 lõike 2, määruse (EL) 2017/2226 artikli 56 lõike 2, määruse (EL) 2018/1240 artikli 67, määruse (EL) 2019/816 artikli 29 lõike 2, määruste (EL) 2019/817 ja (EL) 2019/818 artikli 52, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) .../...* [Prüm II] artikli 60 lõike 1 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) .../...* [käesolev määrus] artikli 19 lõike 3 kohaselt, ning tagab pärast auditeid asjakohaste järeelmeetmete võtmise;

4) * Euroopa Parlamendi ja nõukogu xy määrus (EL) [number] [ametlikult vastu võetud pealkiri] (ELT L...).

Artikkel 35

Määruse (EL) 2019/817 muutmine

1) Artikli 39 lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmisega:

„1. EESi, VISi, ETIASE ja SISI eesmärkide toetamiseks ning süsteemiüleste statistiliste andmete ja analüütilise aruandluse esitamiseks poliitika, tegevuse ja andmete kvaliteediga seotud eesmärkidel luuakse kooskõlas asjaomaste nimetatud süsteeme reguleerivate õigusaktidega aruandluse ja statistika keskhoidla. Aruandluse ja statistika keskhoidla toetab ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) .../...* [käesolev määrus] eesmäärke [...]“

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu xy määrus (EL) [number] [ametlikult vastu võetud pealkiri] (ELT L...).

2. eu-LISA loob ja võtab kasutusele aruandluse ja statistika keskhoidla, mida ta majutab oma tehnilistes keskustes ja mis sisaldab määruse (EL) 2017/2226 artiklis 63, määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklis 17, määruse (EL) 2018/1240 artiklis 84, määruse (EL) 2018/1861 artiklis 60 ning määruse (EL) 2018/1860 artiklis 16 osutatud andmeid ja statistikat, mis on loogiliselt eraldatud ELi infosüsteemiga. eu-LISA kogub ka andmeid ja statistikat määruse (EL) .../...* [käesolev määrus] artikli 31 lõikes 1 osutatud ruuterilt. Määruse (EL) 2017/2226 artiklis 63, määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklis 17, määruse (EL) 2018/1240 artiklis 84, määruse (EL) 2018/1861 artiklis 60 ja määruse (EL) .../... [käesolev määrus] artikli 38 lõikes 2 osutatud ametiasutustele antakse kontrollitud turvaline juurdepääs aruandluse ja statistika keskhoidlale ning spetsiifilised kasutajaprofiilid selle kasutamiseks üksnes aruandluse ja statistika eesmärgil.“

8. PEATÜKK LÕPPSÄTTED

Artikkel 36

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5. Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Artikkel 37

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 5 lõikes 4, artikli 6 lõikes 3, artikli 11 lõikes 4, artikli 20 lõikes 2 ja artikli 21 lõikes 2 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates [*määruse vastuvõtmise kuupäev*]. Komisjon esitab delegeeritud volituste kasutamise kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 5 lõikes 4, artikli 6 lõikes 3, artikli 11 lõikes 4, artikli 20 lõikes 2 ja artikli 21 lõikes 2 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon 13. aprilli 2016. aasta institutsioonivahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtete kohaselt iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Artikkel 38

Järelevalve ja hindamine

1. eu-LISA tagab, et kehtestatakse menetlused, mis võimaldavad jälgida ruuteri arendamist planeerimise ja kuludega seotud eesmärkide alusel ning kontrollida ruuteri toimimist tehniliste tulemuste, kulutasuvuse, turvalisuse ja teenuste kvaliteediga seotud eesmärkide alusel.
2. eu-LISA koostab ja esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule [*üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva*] ja seejärel ruuteri arendusetapis igal aastal aruande, milles antakse ülevaade ruuteri arendamise seisust. Aruanne sisaldab

üksikasjalikku teavet kantud kulude kohta ja kõigi riskide kohta, mis võivad mõjutada üldkulusid, mis kantakse liidu üldeelarvest kooskõlas artikliga 25.

3. Pärast ruuteri kasutuselevõttu koostab ja esitab eu-LISA Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles selgitatakse üksikasjalikult eesmärkide, eelkõige planeerimise ja kuludega seotud eesmärkide saavutamist ning põhjendatakse võimalikke lahknevusi.
4. [Neli aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] ja seejärel iga nelja aasta tagant koostab komisjon käesoleva määruse üldiseks hindamiseks aruande, mis sisaldab hinnangut järgmise kohta:
 - a) käesoleva määruse kohaldamine;
 - b) käesoleva määruse eesmärkide saavutamise ulatus;
 - c) käesoleva määruse mõju liidu õigusega kaitstud asjakohastele põhiõigustele;
5. Komisjon edastab hindamisaruande Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Andmekaitseinspektorile ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametile. Kui see on hindamistulemusi arvesse võttes asjakohane, esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule seadusandliku ettepaneku käesoleva määruse muutmiseks.
6. Liikmesriigid ja lennuettevõtjad esitavad taotluse korral eu-LISA-le ja komisjonile lõigetes 2, 3 ja 4 osutatud aruannete koostamiseks vajaliku teabe (sh teabe, mida ei käsitata isikuandmetena) välispiiridel liidu infosüsteemides ja riiklikes andmebaasides tehtud eelteabe eelkontrollide tulemuste kohta. Liikmesriigid võivad siiski keelduda sellise teabe esitamisest, kui see on vajalik, et kaitsta konfidentsiaalseid töömeetodeid või pädevate piirivalveasutuste käimasolevaid uurimisi. Komisjon tagab, et esitatud konfidentsiaalne teave on nõuetekohaselt kaitstud.

Artikkel 39

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda hakatakse kohaldama kahe aasta möödumisel ruuteri töö alguskuupäevast, mille komisjon on kindlaks määranud artikli 27 kohaselt.

Sellegipoolest:

- a) artikli 5 lõikeid 4 ja 5, artikli 6 lõiget 3, artikli 11 lõiget 4, artikli 20 lõiget 2, artikli 21 lõiget 2, artiklit 22, artikli 25 lõiget 1 ning artikleid 27, 36 ja 37 kohaldatakse alates [käesoleva määruse jõustumise kuupäev];
- b) artiklit 10, artikli 13 lõikeid 1, 3 ja 4, artikleid 15, 16, 17, 23, 24, 26 ja 28 kohaldatakse alates ruuteri töö alguskuupäevast, mille komisjon on kindlaks määranud artikli 27 kohaselt.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides kooskõlas aluslepingutega.

Strasbourgis,

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

1.4.2. Erieesmärgid

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

1.4.4. Tulemusnäitajad

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühiki- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

2.2.3. Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

3.2.2. Tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (hinnang)

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

1. ETTEPANEKUTE RAAMISTIK

1.1. Ettepanekute nimetus

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus reisijaid käsitleva eelteabe kogumise ja edastamise kohta välispiiri kontrolli hõlbustamiseks
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus reisijaid käsitleva eelteabe kogumise ja edastamise kohta terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Siseküsimused

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

- uut meetet
- uut meetet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest⁵¹
- olemasoleva meetme pikendamist
- ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

1. Tõhustada välispiiri haldamist ja ebaseadusliku sisserände tõkestamist, tagades, et kõik asjaomast välispiiri õhu kaudu ületavad isikud läbivad enne riiki sisenemist ühetaolise ja vajaliku kontrolli.
2. Suurendada ELi sisejulgeolekut, tagades, et liikmesriikide õiguskaitseasutustel on oma riiklike broneeringuinfo üksuste kaudu juurdepääs lennureisijate andmetele, mis on vajalikud raskete kuritegude ja terroriaktide ennetamiseks, avastamiseks ja uurimiseks.

1.4.2. Erieesmärgid

Erieesmärk nr 1. Tõhustada kvaliteetse ja tervikliku eelteabe kaudu eelkontrolli asjaomasel välispiiril ja hõlbustada reisijatevooge (kõikidel hõlmatud sisenevatel lendudel, sealhulgas tellimus- ja ärilendudel).

Erieesmärk nr 2. Ennetada, avastada ja uurida raskeid kuritegusid ja terroriakte broneeringuinfo andmeid täiendava eelteabe abil, mis käsitleb kõiki sisenevaid ja väljuvaid ELi-väliseid ja valitud ELi-siseseid lende.

Erieesmärkide nr 1 ja 2 täitmiseks hõlmab ettepanek eelteabe keskse ruuteri loomist.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Tõhusam piirikontroll teel lennujaama tehtava süstemaatilise eelkontrolli tulemuste põhjal hõlbustab ja kiirendab **kõikide lennureisijate** sisenemist liitu, olenemata

⁵¹ Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

nende kodakondsusest. Reisidokumentidel sisalduva teabe automatiseeritud lugemine hõlbustab nende lennule registreerimist.

eu-LISA võtab võimalikult kiiresti pärast mõlema õigusakti ettepaneku vastuvõtmist kasutusele keskse ruuteri ja hoiab seda käigus.

Lennuettevõtjad, eelkõige üksnes ELi-siseseid lende teenindavad ettevõtjad, peavad tegema investeeringuid eelteabe ruuterisse edastamiseks (75 miljonit eurot⁵²). Sektori jaoks üldiselt kompenseeritakse aga need kulud pädevatele riiklikele ametiasutustele teabe edastamise ratsionaliseeritud keskse lähenemisviisi kaudu. Näiteks piirivalveasutustele ja broneeringuinfo üksustele eelteabe ühe akna kaudu esitamine vähendab oluliselt ühenduste arvu, piirates seega tegevuskulusid (+12,545 miljonit eurot aastas +40,3 miljoni euro asemel) ja vähendades karistusi, mida ebakvaliteetsete või puuduvate reisiandmete eest tavaliselt määratakse (80 miljonit eurot aastas).

Lennujaamad saavad kasu lühemast piiriületamisele kuluvast ajast, mis kaudselt vähendab lennujaama kasutamise aega ja parandab ümberistumisega lendude usaldusväarsust (sõlmlennujaamad).

Peamised kasusaajad on **õiguskaitseasutused, (broneeringuinfo üksused) ja liikmesriikide piirihaldusasutused**. Pikas perspektiivis on vastastikune andmete kogumine vähem kulukas (20 miljonit eurot aastas). Süstemaatiline ja järjepidev lähenemisviis aitab lennujaamades piirikontrolliks ettenähtud ressursse tõhusamalt kasutada. Kätesaadavad ja täpsed reisijate andmed aitavad broneeringuinfo üksustel usaldusväärsemalt ja tõhusamalt jälgida teadaolevate kahtlusallaste liikumist ja teha kindlaks selliste tundmatute isikute kahtlustatavaid reisimustreid, kes võivad olla kaasatud kuritegude/terroriaktide toimepanemisse.

Kodanikud saavad otseselt ja kaudselt kasu lihtsamast reisimisest ja Schengeni alale sisenemisest, samuti tõhusamast võitlusest kuritegevuse vastu ja madalamast kuritegevuse tasemest. Nemad on käesoleva algatuse puhul tegelikud kasusaajad, sest sellega aidatakse suurendada nende kaitset.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Keskruuteri rakendamine

- Kasutuselevõtmise kuupäev (mida prognoosib ja millest annab regulaarselt teada eu-LISA haldusnõukogu) (eesmärk – T0 + 5 aastat).

Erieesmärk nr 1

- Schengeni-väliseid marsruute teenindavate keskruuteriga ühendatud lennuettevõtjate arv (eesmärk – 100 %);
- keskruuterist teavet saavate riiklike piirihaldusasutuste arv;
- lennuettevõtjate ja riiklike piirihaldusasutuste vaheliste otseühenduste arv eelteabe edastamiseks (eesmärk – 0);

⁵²

Vastavalt mõjuhinnangule.

- suhtarv: otseselt riiklikele piirihaldusasutustele edastatavate eelteabe kogumite arv / ruuterisse edastatud eelteabe kogumite arv (eesmärk – 0 %);
- nende lendude osakaal, mille kohta riiklikud piirihaldusasutused said eelteabe kogumid (eesmärk – 100 %);
- nende lendude osakaal, mille kohta riiklikud piirihaldusasutused said eelteabe kogumid vähem kui 30 minuti jooksul pärast starti (eesmärk – 100 %);
- trahvide arv ja summa, mis on määratud lennuettevõtjatele reisijate pardale lubamise eest reisidokumendi alusel, mille masinloetavad andmed ei ole kinnitatud (eesmärk – 0);
- trahvide arv ja summa, mis on määratud lennuettevõtjatele ebatäpsete või ebatäielike andmekogumite eest (eesmärk – 0);
- trahvide arv ja summa, mis on määratud lennuettevõtjatele puuduvate andmekogumite eest (eesmärk – 0);
- terviklikke identiteediandmeid sisaldavate eelteabe kogumite osakaal (100 %);
- süntaktiliselt õigete eelteabe kogumite osakaal (100 %);
- hõlmatud sisenevatel reisidel eelnevalt kontrollitud reisijate arv (sama kui sisenevatel lendudel reisivate isikute arv);
- selliste piiril avastatud tabamuste osakaal, mis juba avastati hõlmatud sisenevate lendude eelkontrolli käigus (eesmärk – 100 %).

Erieesmärk nr 2

- ELi-siseseid marsruute teenindavate lennuettevõtjate arv, kes on ühendatud lennuettevõtjate liidese / keskruuteriga (eesmärk – 100 %);
- keskruuteriga ühendatud broneeringuinfo üksuste arv (eesmärk – 26);
- lennuettevõtjate ja broneeringuinfo üksuste vaheliste otseühenduste arv eelteabe edastamiseks (eesmärk – 0);
- suhtarv: otseselt broneeringuinfo üksustele edastatavate eelteabe kogumite arv / ruuterisse edastatud eelteabe andmekogumite arv (eesmärk – 0 %);
- koos vastava eelteabega saadud broneeringuinfo andmete osakaal (eesmärk – 100 %);
- automaatsete kokkulangevuste ja päringutabamuste arv (üksnes broneeringuinfo andmete puhul, üksnes eelteabe puhul, nii broneeringuinfo kui ka eelteabe puhul).

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühiviimane või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Mõlema algatuse puhul on vaja välja töötada keskne ruuter (edaspidi „eelteabe ruuter“) ning seda järgnevalt hooldada ja käigus hoida; sellel tegevusel on kaks üleminekuperioodi.

A. Projekteerimine ja arendamine

Projekteerimisetaap hõlmab ruuterit, selle kasutamiseks vajalikke tehnilisi elemente ning vahendeid, mis koos toetavad eu-LISA, lennuettevõtjaid ja liikmesriike nende vastavate kohustuste täitmisel.

See oleneb i) kavandatud määruse vastuvõtmisest, ii) nende tehniliste elementide tagamisest, millest ruuter ja lennuettevõtjate liides sõltuvad, ning iii) muude eu-LISA arendusprojektide tulemustest, mille tagajärjel vabaneks inimressursse, mida saaks ümber paigutada uutele ametikohtadele ja uuteks ametiülesanneteks.

Analoogia alusel muude ettepanekutega eeldatakse, et seadusandlikud ettepanekud saadetakse kaasseadusandjatele 2022. aasta lõpuks ning vastuvõtmismenetlus viiakse lõpule 2023. aasta lõpuks. Arendusperioodi alguseks määratakse 2025. aasta lõpp (= T₀), millest alates arvestatakse kestust, see tähendab, et kindlaid kuupäevi paika ei panda. Kui kaasseadusandjad võtavad ettepaneku vastu hiljem, lükkub kogu ajakava vastavalt edasi. Eelduste kohaselt lõpeb arendusperiood nendel tingimustel 2028. aasta lõpuks (T₀ + 3 aastat).

B. Toimimine

Toimimise algus sõltub seega ruuteri ja lennuettevõtjate liidese kasutuselevõtmisest (T₁ = T₀ + 3 aastat).

C. Üleminekuperiood

Üleminekuperiood sõltub ruuteri ja lennuettevõtjate liidese kasutuselevõtmisest ning võimaldab nii lennuettevõtjatel kui ka liikmesriikidel järkjärguliselt täita oma vastavaid kohustusi.

- Lennuettevõtjate puhul: ühendus lennuettevõtjate liidese ja sellesse eelteabe edastamine, andmete süstemaatiline kogumine automatiseeritud vahendite abil.
- Liikmesriikide puhul: ruuteri kaudu eelteabe kogumine.

Kõnealune periood peaks lõppema kaks aastat pärast ruuteri ja lennuettevõtjate liidese kasutuselevõtmist (T₁ + 2 aastat).

Ajakava

INFORMATION AS OF TUESDAY 28/06/2022	Prep (Procurement, Studies, Recruitment)				Implementation (Analysis, Design, Build, Test, Deploy)				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Future legal proposals indicative timelines (subject to timely adoption) / Years									
e-CODEX (Entry into force: June 2022)									
Prum II <i>(legislative proposal presented in December 2021, foreseen adoption by co-legislators in 2024)</i>									
Joint Investigation Teams (JITs) Platform <i>(legislative proposal presented in December 2021, foreseen adoption by co-legislators in 2023, Parliament proposed a change in timeline, shifting the EiO in 2025)</i>									
Visa Digitalisation <i>(legislative proposal presented in April 2022, foreseen adoption by co-legislators in 2023)</i>									
Advanced Passenger Information (API) Router <i>(currently in impact assessment stage by COM, foreseen two Regulations to be presented around autumn 2022)</i>									

- 1.5.2. *ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.*

ELi tasandi meetme põhjused (ex ante)

Euroopa Liidu toimimise lepinguga antakse liidule sõnaselgelt volitus töötada välja ühine poliitika seoses välispiiri ületavate isikute suhtes tehtava kontrolliga, mis on ELi tasandil taotletav selge eesmärk, ja ebaseadusliku sisserände tõkestamisega. Samal ajal on tegemist ELi ja liikmesriikide jagatud pädevusse kuuluvate valdkondadega.

Ettepanekule lisatud mõjuhindangust nähtus, et i) kõiki liitu sisenemiseks välispiiri ületavaid isikuid eelteabe põhjal eelnevalt ei kontrollita ja ii) kui eelteave puudub, siis esineb broneeringuinfo eesmärgil kogutud andmetes teatavaid lünki, mis kehtib eelkõige ELi-siseste lendude puhul. ELi meetmete eesmärk on need probleemid lahendada ja neid meetmeid võib võtta käesolevas jagatud pädevusse kuulavas valdkonnas asjakohase subsidiaarsuse põhimõtte alusel, sest liikmesriigid üksi ei suuda ettenähtud eesmarke piisavalt saavutada ning kavandatud meetme ulatuse või mõju tõttu on neid paremini võimalik saavutada ELi tasandil.

i) Liikmesriigid üksi ei suuda tõhusalt rakendada selgeid ja ühiseid tegevuseeskirju, mis käsitlevad eelteabe töötlemist piirihalduse eesmärgil ja ebaseadusliku sisserände tõkestamiseks, eelkõige eeskirju eelkontrollide kohta, mis on äärmiselt olulised liidus ja eeskätt Schengeni alal ühtlustatud lähenemisviisi saavutamiseks seoses isikute liikumisega üle välispiiri (Schengeni piirieskirjad).

ii) Samamoodi ei suuda liikmesriigid üksi tõhusalt lahendada õiguskaitse eesmärkidel toimuva eelteabe töötlemisega seotud probleeme, sest reisijaid käsitleva eelteabe direktiiv on Schengeni alal kohaldatav õigusakt ja sellega ei reguleerita ELi-siseste lendude kohta eelteabe kogumist ja edastamist. Kuna nende lendude kohta puudub eelteave, mis täiendaks broneeringuinfo andmeid, on liikmesriigid võtnud mitmesuguseid meetmeid, mille eesmärk on kompenseerida reisijate identiteediandmete puudumist. Need hõlmavad füüsilisi nõuetele vastavuse kontrole, et võrrelda reisidokumendis ja pardakaardil sisalduvaid identiteediandmeid, mis tekitab uusi probleeme, lahendamata seejuures alusprobleemi, nimelt eelteabe puudumist.

Seega oleks vaja ELi tasandi meetmeid seoses eelteabega, et kindlakstehtud probleemid kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega tõhusalt lahendada. Ka komisjoni 2021. aasta juuni strateegias täielikult toimiva ja vastupidava Schengeni ala loomise kohta⁵³ nõutakse ELi-sisestel lendudel eelteabe ulatuslikumat kasutamist koos broneeringuinfo andmetega, et oluliselt suurendada sisejulgeolekut. Lisaks vajadusele tugevdada Schengeni ala, mis on liidu poliitiline prioriteet, tuleneb vajadus ELi meetmete järele eelteabe valdkonnas (olenemata Iirimaa konkreetsest seisukohast) praegu ka hiljutistest seadusandlikest muudatustest liidu välispiiri haldamise valdkonnas.

– 2019. aasta koostalitlusvõime määrused võimaldavad Schengeni välispiiri ületavaid isikuid kogu ELi kesketes julgeoleku, piiri- ja rändehalduse valdkonna

⁵³ COM(2021) 277 final (2. juuni 2021).

infosüsteemides kättesaadava teabe põhjal süstemaatiliselt kontrollida. Eelteabe keskse edastamise kehtestamine ELi tasandil on selle põhimõtte loogiline jätk.

– Schengeni välispiiril täiendaks eelteabe kasutamine tõhusalt riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi (EES) ning Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) peatset käivitamist. Eelteabe kasutamine oleks jätkuvalt vajalik välispiiri haldamise seisukohast, sest see annab piirivalveametnikele eelnevalt teavet selle kohta, kas reisija on kolmandas riigis tegelikult lennukile läinud ja siseneb Schengeni alale, hõlbustades seeläbi reisija välispiirile saabumisel tehtavat piirikontrolli.

Oodatav tekkiv liidu lisaväärtus (ex post)

– Lennuettevõtjad peaksid saama kasu tehniliste, tegevus-, taristu- ja halduskulude kokkuhoiust, vähendades oluliselt ühenduste, andmevahetusvormingute, menetluste ning liikmesriikide piirihaldusasutustele ja broneeringuinfo üksustele saadetavate sõnumite arvu (teoreetiliselt jagatakse need 26ga), hoolimata algatusega hõlmatud reisijate ja lendude arvu üldisest suurenemisest.

– Eelteabe kogumise ühtlustatud eeskirjadel peaks olema kaudne mõju politseikoostöö mahule ja kvaliteedile, parandades seeläbi **lennundusega seotud piiriüleste kuritegude lahendamist**: broneeringuinfo üksuste vahelised teabevahetused võivad laieneda, kuna partnerüksustel on suurem võimalus leida oma vastaspoole kohta asjakohast teavet (süstemaatiline kogumine) või teada ette, et neil on võimalik sellele juurde pääseda (ühtlustatud eeskirjade kohased riskihindamisel põhinevate andmete kogumist käsitlevad valikulised eeskirjad).

– Allesjäänud tabelünkade kõrvaldamine seoses hajutatud lennuettevõtjatega (äri- ja tellimuslennud) või reisijatega, keda seni ei kontrollitud (meeskond), aitaks ennetada, avastada ja vähendada liiklust (ebaseaduslikku uimastikaubandust ja inimkaubandust), mille puhul selliseid kontrollimata võimalusi ära kasutati.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Kogemused justiits- ja siseküsimuste valdkonnas kolmandate isikutega (näiteks lennuettevõtjatega) toimuva andmevahetuse põhjal loodud IT-süsteemi arendamisega, mis võis olla peamine eesmärk detsentraliseeritud lähenemisviisi puhul (eelteabe või broneeringuinfo direktiiv) või täiendav eesmärk keskse lähenemisviisi puhul, nagu EES ja ETIAS (vedajate võrguvärv), võimaldasid kindlaks teha järgmised õppetunnid.

1. Uue määruse rakendamine, millega kehtestatakse lennuettevõtjatele uusi kohustusi, võib olla probleemne, sest mõnevõrra killustatud olukord, mis hõlmab paljusid väikeseid osalejaid, võib tingida teadlikkuse puudumise ja aeglase kasutuselevõtu. Eelteabe ja broneeringuinfo täielik rakendamine lennuettevõtjate seas kuni viimase protsendini võib olla keeruline, seda eriti juhul, kui reisijaid käsitlevat teavet tuleb koguda äri- ja tellimuslendude kohta. Täieliku eesmärgi saavutamiseks on äärmiselt olulised teavituskampaaniad ning koordineerimine eu-LISA ja liikmesriikide ametiasutustega.

Peale selle on riiklike süsteemide kohandamist või laiendamist nõudvate kesksete ELi teabesüsteemide (VIS, SIS) kohapealse kasutuselevõtu kogemus näidanud järgmist.

2. Keskse komponendi rakendamisega võib muutuvatest nõuetest tulenevalt tekkida ülekulu ja viivitusi, sest puudub rakendamise aluseks olev õigusakt, milles oleks sätestatud sellise komponendi eesmärk, ulatus, funktsioonid ja tehniline kirjeldus.

Seega tuleks ettevalmistava projekterimisetapiga oodata seni, kuni on koostatud alusakt ning selle rakendusaktid ja delegeeritud õigusaktid.

2. Mis puudutab süsteemi kohapealset kasutuselevõttu, siis on liikmesriikide tasandil üha keerulisemate funktsionaalsete kogumite rakendamiseks kõige sobivam kasutada lisanduvate funktsionaalsete tasanditega järkjärgulist lähenemisviisi (täiustatud SIS), mille väljakujunemine võib hõlmata muudatusi nii kesksel kui ka liikmesriikide tasandil, et keskenduda vähem kvaliteedi tagamisele ja suurendada väljundite stabiilsust, mis on äärmiselt oluline olukorras, kus kesksüsteemi põhjal tuleb testida mitut riiklikku süsteemi (stabiilse testimiskeskonna olemasolu). Järkjärguline lähenemisviis, mida kasutatakse esialgu üksikutes asukohtades ja mida laiendatakse õigel ajal üha suuremale arvule asukohtadele, aitab liikmesriikidel hallata hangete alal tehtava tööga kaasnevat koormust ning ühtlustab survet rahalistele vahenditele ja logistikaahelale. See aitab töödelda piiratud katselistest asukohtadest kohapealt saadud tagasisidet, selle asemel et tekitada ulatuslikku haldamatut negatiivse tagasiside voogu. Katselistes asukohtades saadud õppetunnid aitavad kaasa edasisele ulatuslikule kasutuselevõtmisele, andes teavet koolitusstrateegia jaoks. Kesküsteem saab töötlemise ja taristu järkjärgulisest laiemisest kasu ning seda saab vajaduse korral kohandada. Samuti aitab geograafiliste teguritega seotud riskikriteeriumidel põhinev järkjärguline lähenemisviis (VIS) keskenduda näiteks kõige keerulisematele äriolukordadele, aidates viia lõpule nii kesksüsteemi kui ka riiklike süsteemide kõik funktsioonid. Seega tuleks eelistada järkjärgulist lähenemisviisi, mis põhineb üleminekuetappidel, katseprojektidel, lisanduvatel funktsionaalsetel etappidel ja/või järk-järgult geograafiliselt laiemal kasutuselevõtmisel.

3. Mõnede liikmesriikide, täpsemalt nende puhul, kes ei ole oma mitmeaastases programmitöös ette näinud vastavaid meetmeid või kelle programmitöö ei olnud täpne, võib olla keeruline saada ülevaadet arengutasemest (algne SIS, VIS). EESi, ETIASe ja koostalitlusvõime puhul nähti ette liikmesriikide integreerimiskulude hüvitamise mehhanism, mis aitab rakendamisel tehtud tööd jälgida. Seepärast tuleks taotleda selliste sätete kehtestamist, mis annaksid usaldusväärsema ülevaate integreerimise tasemest igas liikmesriigis.

1.5.4. *Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega*

ELi ja liikmesriikide tasandil vajalikke investeeringuid saab mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 alusel rahastada siseküsimuste fondidest, kasutades Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastut, mis on osa Integreeritud Piirihalduse Fondist. Pärast 2027. aastat toimuv rahastamine otsustatakse järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavate läbirääkimiste käigus.

1.5.5. *Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang*

Mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 alusel eu-LISA-le tehtud eraldiste alusel ei ole kavandatud eelteabe ruuteri arendamiseks vajalikke eu-LISA kulusid (34,967 miljonit eurot) ega rände ja siseasjade peadirektoraadi kulusid (2,653 eurot), sest tegemist on uue ettepanekuga, mille kulud ei olnud mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 esitamise ajal teada. Seepärast tehakse ettepanek tugevdada eu-LISA ning rände ja siseasjade peadirektoraadi eelarveid 2024., 2025.,

2026. ja 2027. aastal vajalike summade võrra, vähendades piirihalduse ja viisapoliitika rahastu vastavaid temaatilisi rahastuid.

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

Piiratud kestusega

- hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
- finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA

Piiramatu kestusega

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku 2024–2028,
- millele järgneb täieulatuslik rakendamine alates 2029. aastast

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid⁵⁴

Otsene eelarve täitmine komisjoni poolt

- oma talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;
- rakendusametite kaudu

Jagatud eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega

Kaudne eelarve täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
 - rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
 - Euroopa Investeerimispankale ja Euroopa Investeerimisfondile;
 - finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
 - avalik-õiguslikele asutustele;
 - avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuivõrd nad esitavad piisavad finantstagatised;
 - liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kes esitavad piisavad finantstagatised;
 - isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.
- *Mitme eelarve täitmise viisi valimise korral esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.*

Märkused

⁵⁴ Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud veebisaidil <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/ET/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

Eelteabe ruuteri projekteerimise ja arendamise etapp kestab eelduste kohaselt neli aastat, mille jooksul eu-LISA töötab välja selle komponendid. Eelteabe ruuter hakkab toimima 2028. aasta lõpus.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Märkige sagedus ja tingimused.

Jagatud eelarve täitmine

Iga liikmesriik loob oma programmi jaoks haldus- ja kontrollisüsteemid ning tagab järelevalvesüsteemi ja näitajate andmestiku kvaliteedi ja usaldusväärsuse kooskõlas ühissätete määrusega⁵⁵. Liikmesriigid esitavad igal aastal tagatiste paketi, mis hõlmab raamatupidamise aastaaruandeid, liidu vahendite haldaja kinnitust ja auditeerimisasutuse arvamust raamatupidamissüsteemi, haldus- ja kontrollisüsteemi, samuti raamatupidamise aastaaruannetes deklareeritud kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta. Komisjon kasutab tagatiste paketti fondist/rahastust konkreetsel aruandeaastal eraldatava summa kindlaksmääramiseks. Iga kahe aasta tagant kohtub komisjon iga liikmesriigiga, et vaadata läbi iga programmi raames saavutatud tulemused. Kuus korda aastas saadavad liikmesriigid iga programmi kohta andmeid konkreetsete eesmärkide kaupa. Need andmed osutavad tegevuse kuludele ning ühiste väljund- ja tulemusnäitajate väärtustele.

Siseküsimuste fondide kohta esitavad liikmesriigid iga-aastase tulemusaruande, mis peaks sisaldama teavet selle kohta, milliseid edusamme on nende programmide rakendamisel ning sihtide ja eesmärkide saavutamisel tehtud. Aruandes tuleks välja tuua probleemid, mis mõjutavad programmi tulemuslikkust, ning kirjeldada meetmeid nende kõrvaldamiseks.

2021.–2027. aasta siseküsimuste fondide kohta esitab iga liikmesriik lõpliku tulemusaruande. Lõplikus aruandes tuleks keskenduda edusammudele programmi eesmärkide saavutamisel ning anda ülevaade programmi tulemuslikkust mõjutavatest põhiküsimustest, nende probleemide lahendamiseks võetud meetmetest ja kõnealuste meetmete tõhususe hinnangust. Lisaks tuleks esitada teavet selle kohta, milline on programmi panus nende väljakutsetega tegelemisse, mis tuvastati liikmesriikidele suunatud asjakohastes ELi soovitusel, samuti teavet tulemuslikkuse raamistikus sätestatud eesmärkide saavutamiseks tehtud edusammude, asjakohaste hindamiste järelduste ning järeelmeetmete ja teabevahetusega seotud meetmete tulemuste kohta.

Kaudne eelarve täitmine

Ettepaneku jälgimisel ja selle kohta aruannete esitamisel järgitakse eu-LISA määruses ja ELi finantsmääruses kirjeldatud põhimõtteid kooskõlas deentraliseeritud asutusi käsitleva ühise lähenemisviisiga. Täpsemalt peab eu-LISA saatma igal aastal komisjonile, Euroopa Parlamendile ja nõukogule ühtse programmidokumendi, milles on esitatud mitmeaastased ja iga-aastased tööprogrammid ning kavandatud vahendid. Selles dokumendis on kehtestatud eesmärgid, oodatavad tulemused ja tulemusnäitajad, mille abil jälgida eesmärkide ja tulemuste saavutamist. Samuti peab eu-LISA esitama haldusnõukogule iga-aastase konsolideeritud tegevusaruande. Eeskätt sisaldab nimetatud aruanne teavet ühtses

⁵⁵Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integreerimisfondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid.

programmidokumendis kehtestatud eesmärkide ja tulemuste saavutamise kohta. See aruanne tuleb saata ka komisjonile, Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Nagu on kirjeldatud eu-LISA määruse artiklis 39, hindab komisjon hiljemalt 12. detsembriks 2023 ja seejärel iga viie aasta järel vastavalt oma suunistele, olles eelnevalt konsulteerinud haldusnõukoguga, ameti töö tulemuslikkust, lähtudes tema eesmärkidest, volitustest, asukohtadest ja ülesannetest. Hindamise käigus analüüsitakse ka käesoleva määruse rakendamist ning seda, kuidas ja mil määral aitab amet mõjusalt kaasa suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimisele ning vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala koordineeritud, kulutõhusa ja sidusa IT-keskkonna väljaarendamisele liidu tasandil. Hindamisel selgitatakse eelkõige välja, kas oleks vaja muuta ameti volitusi, ja hinnatakse sellise võimaliku muudatuse finantsmõju. Haldusnõukogu võib anda komisjonile soovitusi käesoleva määruse muutmiseks.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

Jagatud eelarve täitmine

Perioodil 2021–2027 hallatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrust (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrust (EL) 2021/1149, millega luuakse Sisejulgeolekufond, esimest korda ühissätete määruse eeskirjade alusel.

Jagatud eelarve täitmise puhul tugineb ühissätete määrus 2014.–2020. aasta programmitöö perioodiks kehtestatud juhtimis- ja kontrollistrateegiale ning sellega kehtestatakse teatavad meetmed, mille eesmärk on lihtsustada rakendamist ja vähendada kontrollikoormust nii toetusesaajate kui ka liikmesriikide tasandil.

Uuendused on järgmised.

- Määramismenetluse kaotamine (see peaks aitama kiirendada programmide rakendamist).
- Juhtimiskontroll (halduslik ja kohapealne), mida korraldusasutus peab tegema riskipõhiselt (võrreldes 2014.–2020. aasta programmitöö perioodil nõutud täieliku (100 %) halduskontrolliga). Lisaks võivad korraldusasutused teatavatel tingimustel kohaldada kooskõlas siseriiklike menetlustega proportsionaalseid kontrollimeetmeid.
- Meetmed sama tegevuse / samade kulude mitmekordse auditeerimise vältimiseks.

Programmi haldavad ametiasutused esitavad komisjonile vahemaksete taotlusi, mis põhinevad toetusesaajate tehtud kulutustel. Ühissätete määrusega lubatakse korraldusasutustel teha halduskontrolli riskipõhiselt ning nähakse ette ka erikontroll (näiteks korraldusasutuste kohapealne kontroll ja tegevuse/kulude auditeerimine auditiasutuse poolt) pärast seda, kui asjaomased kulud on komisjonile vahemaksetaotlustes deklareeritud. Toetuskõlbmatute kulude hüvitamise riski leevendamiseks on ühissätete määruses sätestatud, et komisjoni vahemaksed piirduva 95 %ga maksetaotluses esitatud summadest, sest algselt on tehtud vaid osa riiklikest kontrollidest. Pärast eelarveaasta raamatupidamisarvestuse kontrollimist ja heakskiitmist maksab komisjon ülejäänud summa, kui ta on saanud programmi haldavatelt asutustelt tagatiste paketi. Kõik õigusnormide rikkumisega seotud

juhtumid, mille komisjon või Euroopa Kontrollikoda on tuvastanud pärast iga-aastase tagatiste paketi edastamist, võivad kaasa tuua netofinantskorrektsioone.

Kaudne eelarve täitmine

Osa ettepanekust rakendatakse eu-LISA eelarve kaudu kaudse eelarve täitmise teel.

Usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohaselt täidetakse eu-LISA eelarvet kooskõlas tõhusa ja tulemusliku sisekontrolliga. Seepärast on eu-LISA kohustatud rakendama asjakohast kontrollistrateegiat, mis on kooskõlastatud asjaomaste kontrolliahelasse kaasatud osalejatega.

Järelkontrolli puhul kohaldatakse eu-LISA kui detsentraliseeritud asutuse suhtes eelkõige järgmist:

- komisjoni siseauditi talituse tehtav siseaudit;
- Euroopa Kontrollikoja aastaaruanded, milles esitatakse kinnitus raamatupidamise aastaaruannete usaldusväärsuse ning nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta;
- eelarve täitmisele iga-aastase heakskiidu andmine Euroopa Parlamendi poolt;
- OLAFi võimalikud uurimised, eeskätt eesmärgiga tagada asutustele eraldatud vahendite nõuetekohane kasutamine.

eu-LISA partnerpeadirektoraadina rakendab rände ja siseasjade peadirektooraat oma detsentraliseeritud asutusi käsitlevat kontrollistrateegiat, et tagada usaldusväärne aruandlus oma iga-aastase tegevusaruande raames. Kuigi detsentraliseeritud asutustel lasub täielik vastutus oma eelarve täitmise eest, vastutab rände ja siseasjade peadirektooraat ELi eelarvepädevate institutsioonide kehtestatud iga-aastaste maksete tegemise eest.

Samuti tagab Euroopa Ombudsman eu-LISA puhul täiendava kontrolli ja vastutuse.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Käesolevas etapis ei ole konkreetseid riske kindlaks tehtud.

Jagatud eelarve täitmisega hõlmatud osa puhul on praeguste programmide rakendamise üldriskid seotud fondi/rahastu alakasutamisega liikmesriikide poolt ja võimalike vigadega, mis tulenevad haldus- ja kontrollisüsteemide puudustest ja nende eeskirjade keerukusest. Ühissätete määruse eelnõus on reguleerimisraamistikku lihtsustatud, ühtlustades jagatud eelarve täitmise raames rakendatavate eri fondide eeskirju ning haldus- ja kontrollisüsteeme. See lihtsustab ka kontrollinõudeid (näiteks riskipõhine halduskontroll, riiklikel menetlustel põhinev proportsionaalne kontrollikorraldus, audititöö piirangud seoses ajastuse ja/või konkreetsete toimingutega).

eu-LISA täidetava eelarve puhul on nõutav spetsiaalne sisekontrolliraamistik, mis põhineb Euroopa Komisjoni sisekontrolliraamistikul. Ühtses programmidokumendis tuleb esitada teavet sisekontrollisüsteemide kohta ning iga-aastane konsolideeritud tegevusaruanne peab sisaldama teavet sisekontrollisüsteemide tõhususe ja tulemuslikkuse kohta, sealhulgas riskihindamise puhul. 2021. aasta konsolideeritud tegevusaruande kohaselt on ameti juhtkond piisavalt kindel, et üldiselt on kehtestatud asjakohased kontrollid ja need toimivad ettenähtud viisil. Peale selle jälgiti ja

maandati riske nõuetekohaselt ning vastavalt vajadusele tehti mitmesuguseid parandusi ja täiustusi.

Ametisest järelevalvet tagab ka eu-LISA siseauditi üksus, lähtudes iga-aastasest auditikavast ja võttes eelkõige arvesse eu-LISA puhul esinevate riskide hindamist. Siseauditi üksus aitab eu-LISA-l saavutada oma eesmärgi, kasutades süsteemset ja distsiplineeritud lähenemisviisi riskijuhtimis-, kontrolli- ja juhtimisprotsesside tulemuslikkuse hindamisele ning andes soovitusi nende täiustamiseks.

Lisaks teevad eu-LISA-poolse isikuandmete töötlemise üle järelevalvet Euroopa Andmekaitseinspektor ja eu-LISA andmekaitseametnik (sõltumatu funktsioon, mis on otseselt seotud haldusnõukogu sekretariaadiga).

Samuti viib rände ja siseasjade peadirektoraat eu-LISA partnerpeadirektoraadina läbi iga-aastase riskijuhtimise, et teha kindlaks ametite, sealhulgas eu-LISA tegevusega seotud võimalikud suured riskid ja neid hinnata. Oluliseks peetavatest riskidest teatatakse igal aastal rände ja siseasjade peadirektoraadi juhtimiskavas, millele lisatakse kavandatud leevendusmeetmeid sisaldav tegevuskava.

2.2.3. *Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)*

Jagatud eelarve täitmise puhul püsivad kontrollikulud eeldatavasti samal tasemel või liikmesriigid vähendavad neid.

2021.–2027. aasta siseküsimuste fondide rakendamise tulemusel kasvab tõhusus ja suurenevad maksed liikmesriikidele.

Eelduste kohaselt vähenevad liikmesriikide kontrollikulud veelgi tänu siseküsimuste fondide suhtes kohaldatavas ühissätete määruses kehtestatud juhtimist ja kontrolli käsitlevale riskipõhisele lähenemisviisile ning suuremale motivatsioonile kasutada lihtsustatud kuluvõimalusi.

eu-LISA kohta esitab komisjon aruande, mis käsitleb kontrollikulude suhet hallatavate vahendite väärtusse. Rände ja siseasjade peadirektoraadi 2021. aasta tegevusaruande kohaselt on see suhe kaudse eelarve täitmise raames volitatud üksuste ja detsentraliseeritud asutuste (sealhulgas eu-LISA) puhul 0,08 %.

2.3. **Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed**

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Rände ja siseasjade peadirektoraat jätkab oma pettustevastase võitluse strateegia kohaldamist kooskõlas komisjoni pettustevastase võitluse strateegiaga (CAFS), et tagada muu hulgas oma pettustevastaste sisemeetmete täielik kooskõla CAFSiga ning see, et pettuseriski juhtimine on suunatud pettuseriski valdkondade kindlakstegemisele ja sobivate lahenduste leidmisele.

Seoses eelarve jagatud täitmisega tagavad liikmesriigid komisjonile esitatavates raamatupidamisaruannetes sisalduvate kulude seaduslikkuse ja korrektsuse. Selles kontekstis võtavad liikmesriigid kõik vajalikud meetmed, et eeskirjade eiramist ära hoida, tuvastada ja heastada. Tuginedes eelmisele, 2014.–2020. aasta tsüklile, on liikmesriigid ka 2021.–2027. aasta programmitöö perioodil kohustatud kehtestama menetlused eeskirjade eiramise ja pettuste tuvastamiseks ning järgima komisjoni konkreetset delegeeritud määrust eeskirjade eiramisest teavitamise kohta.

Pettusevastased meetmed jäävad endiselt liikmesriikide valdkondadevaheliseks põhimõtteks ja kohustuseks.

Kaudse eelarve täitmise korral on pettuse-, korrupsiooni- ja mis tahes muu ebaseadusliku tegevuse vastase võitlusega seotud meetmeid kirjeldatud muu hulgas eu-LISA määruse artiklis 50 ja eu-LISA finantsmääruse X jaotises.

Eelkõige osaleb eu-LISA Euroopa Pettustevastase Ameti pettuste ennetamise meetmetes ning teavitab komisjoni viivitamata eeldatavatest pettusejuhtumitest ja muudest finantsrikkumistest kooskõlas oma pettustevastase võitluse sisestrategiaga aastateks 2022–2024, mis vaadati läbi ja võeti vastu 2022. aasta augustis.

Peale selle võttis rände ja siseasjade peadirektoraat partnerpeadirektoraadina 2021. aasta oktoobris vastu uue pettustevastase võitluse strateegia ja sellele lisatud tegevuskava, millega tugevdatakse veelgi peadirektoraadi suutlikkust pettuste vastu võidelda ja kohaneda pidevalt muutuva keskkonnaga. Uues strateegias võetakse arvesse komisjoni 2019. aasta pettustevastases strateegias kehtestatud uuendusi ja mitmeaastase finantsraamistikuga 2021–2027 nõutavaid kohandusi.

Strateegia kohaldamisalasse kuuluvad detsentraliseeritud asutused, sealhulgas eu-LISA. Rände ja siseasjade peadirektoraadi 2021. aasta tegevusaruandes jõuti järeldusele, et pettuste ennetamise ja avastamise protsessid toimusid rahuldavalt ning suurendasid seega kindlust seoses sisekontrolli eesmärkide saavutamiseks.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata ⁵⁶	EFTA riigid ⁵⁷	Kandidaatriigid ⁵⁸	Kolmandad riigid	Finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
4	11 02 01 – piirihalduse ja viisapoliitika rahastu	Liigendatud	EI	EI	JAH	EI
4	11 01 01 – Integreeritud Piirihalduse Fond – piirihalduse ja viisapoliitika rahastu toetuskulud	Liigendamata	EI	EI	JAH	EI
4	11 10 02 – Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (eu-LISA)	Liigendamata	EI	EI	JAH	EI
5	12 02 01 – Sisejulgeolekufond	Liigendatud	EI	EI	EI	EI
5	11 02 02 – Sisejulgeolekufond – piirihalduse ja viisapoliitika rahastu toetuskulud	Liigendamata	EI	EI	EI	EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata	EFTA riigid	Kandidaatriigid	Kolmandad riigid	Finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
	[XX.AA.AA.AA]		JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

⁵⁶ Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

⁵⁷ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁵⁸ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- Ettepanek/algatus ei hõlma tegevusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	4	Ränne ja piirihaldus
---	---	----------------------

Rände ja siseasjade peadirektooraat			Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Kokku 2021–2027	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Kokku 2028–2034	KOKK U
• Tegevusassigneeringud																
11 02 01 – piirihalduse ja viisapoliitika rahastu	Kulukohustused	(1a)				8,250	8,250	7,838	9,075	10,313	5,363	5,363	5,363	5,363	48,675	56,925
	Maksed	(2 a)				2,888	2,888	4,393	6,394	8,642	7,734	7,219	6,538	5,610	46,530	49,418
11 10 02 – Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (eu-LISA)	Kulukohustused	(1b)	0,157	2,597	7,958	22,865	33,577	15,415	9,168	9,083	9,083	9,083	9,083	9,083	69,998	103,575
	Maksed	(2b)	0,157	2,597	7,958	22,865	33,577	15,415	9,168	9,083	9,083	9,083	9,083	9,083	69,998	103,575
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud ⁵⁹																
Eelarverida		(3)														
Rände ja siseasjade peadirektooraadi assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	$= \frac{1a + 1}{b + 3}$	0,314	3,993	7,958	31,115	41,827	23,253	18,243	19,396	14,446	14,446	14,446	14,446	118,673	160,500
	Maksed	$= \frac{2a + 2}{b}$	0,314	3,993	7,958	25,753	36,464	19,808	15,562	17,725	16,817	16,302	15,621	14,693	116,528	152,992

⁵⁹ Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

Rände ja siseasjade peadirektoraadi assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3				3,300	3,300	3,135	3,630	4,125	2,145	2,145	2,145	2,145	19,470	22,770
	Maksed	= 2a + 2b + 3				1,155	1,155	1,757	2,558	3,457	3,094	2,888	2,615	2,244	18,612	19,767

• Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)				3,300	3,300	3,135	3,630	4,125	2,145	2,145	2,145	2,145	19,470	22,770
	Maksed	(5)				1,155	1,155	1,757	2,558	3,457	3,094	2,888	2,615	2,244	18,612	19,767
• Eriprogrammide vahenditest haldusassigneeringud KOKKU	rahastatavad	(6)														
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 5 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	=4+ 6				3,300	3,300	3,135	3,630	4,125	2,145	2,145	2,145	2,145	19,470	22,770
	Maksed	=5+ 6				1,155	1,155	1,757	2,558	3,457	3,094	2,888	2,615	2,244	18,612	19,767

• Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)	0,157	2,597	7,958	34,415	45,127	31,668	31,113	36,721	33,751	33,751	33,751	27,151	227,903	273,030
	Maksed	(5)	0,157	2,597	7,958	26,908	37,619	23,413	22,409	28,706	31,461	33,379	34,208	31,589	205,166	242,785
Eriprogrammide vahenditest haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	rahastatavad	(6)														
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–6 assigneeringud KOKKU (võrdlussumma)	Kulukohustused	=4+ 6	0,157	2,597	7,958	34,415	45,127	26,388	21,873	23,521	16,591	16,591	16,591	16,591	138,143	183,270
	Maksed	=5+ 6	0,157	2,597	7,958	26,908	37,619	21,565	18,119	21,182	19,911	19,189	18,236	16,937	135,140	172,759

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“
---	----------	---------------

Selle punkti täitmisel tuleks kasutada haldusalaste eelarveandmete tabelit, mis on esitatud [õigusaktile lisatava finantsselgituse lisas](#) (sisekorraeeskirjade V lisa), ja laadida see üles DECIDE'i talitustevahelise konsulteerimise eesmärgil.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Kokku 2021-2027	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Kokku 2028-2034	KOKKU
Rände ja siseasjade peadirektoraat															
• Personalikulud		0,314	0,471	0,471	0,471	1,727	0,471	0,471	0,471	0,471	0,471	0,471	0,471	3,297	5,024
• Muud halduskulud		0,187	0,273	0,273	0,273	1,006	0,273	0,273	0,273	0,187	0,187	0,187	0,187	1,488	2,492
Rände ja siseasjade peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud	0,501	0,744	0,744	0,744	2,732	0,744	0,744	0,666	0,658	0,658	0,658	0,658	4,785	7,516

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	0,501	0,744	0,744	0,744	2,732	0,744	0,744	0,666	0,658	0,658	0,658	0,658	4,785	7,516
---	--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Kokku 2021-2027	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Kokku 2028-2034	KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1-7 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	0,815	4,737	8,702	35,159	47,858	27,131	22,617	24,186	17,249	17,249	17,249	17,249	142,928	190,786
	Maksed	0,815	4,737	8,702	27,651	40,351	22,309	18,863	21,847	20,569	19,847	18,894	17,595	139,925	180,275

3.2.2. Tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (hinnang)

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid ↓	Väljundi liik ⁶¹	Keskmine kulu	Aasta 2024		Aasta 2025		Aasta 2026		Aasta 2027		Aasta 2028		Aasta 2029		Aasta 2030		Aasta 2031		Aasta 2032		Aasta 2033		Aasta 2034		Väljundite arv kokku	Kulud kokku		
			Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu				
ÜHINE EESMÄRK																												
– Ruuteri loomine		44,482	0,004	0,157	0,058	2,597	0,179	7,958	0,507	22,565	0,252	11,205														1	44,482	
Ruuteri haldamine		9,083								0,300		4,210		9,168		9,083		9,083		9,083		9,083		9,083		9,083		59,093
Ühine eesmärk kokku				0,157		2,597		7,958		22,865		15,415		9,168		9,083		9,083		9,083		9,083		9,083		9,083		103,575
ERIEESMÄRK nr 1																												
– Liikmesriikide ühenduse loomine	26	1,031							8	8,250	6	6,188	6	6,188	6	6,188										26	26,813	
– Liikmesriikide ühenduse haldamine	26	0,206									8	1,650	14	2,888	20	4,125	26	5,363	26	5,363	26	5,363	26	5,363	26	5,363	26	30,113
Erieesmärk nr 1 kokku										8,250		7,838		9,075		10,313		5,363		5,363		5,363		5,363		5,363		56,925
ERIEESMÄRK nr 2																												
– Liikmesriikide ühendus	26	0,413							8	3,300	6	2,475	6	2,475	6	2,475										26	10,725	
– Liikmesriikide ühenduse haldamine	26	0,083									8	0,660	14	1,155	20	1,650	26	2,145	26	2,145	26	2,145	26	2,145	26	2,145	26	12,045

⁶¹ Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

Erieesmärk nr 2 kokku		0,000		0,000		0,000		3,300		3,135		3,630		4,125		2,145		2,145		2,145		2,145		2,145		22,770
KOKKU		0,157		2,597		7,958		34,415		26,388		21,873		23,521		16,591		16,591		16,591		16,591		16,591		183,270

3.2.3. Hinnanguline mõju eu-LISA personalikuludele

3.2.3.1. Ülevaade

- Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Ajutised teenistujad (AD palgaastmed)	0,157	1,099	2,198	2,355	4,710	2,355	2,355	2,355	2,355	2,355	2,355
Ajutised teenistujad (AST palgaastmed)											
Lepingulised töötajad	0,000	0,298	0,680	0,850	1,955	1,105	1,020	1,020	1,020	1,020	1,020
Riikide lähetatud ekspertid											

KOKKU	0,157	1,397	2,878	3,205	6,665	3,460	3,375	3,375	3,375	3,375	3,375
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Personalivajadus (täistööajale taandatud töötajad)

	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Ajutised teenistujad (AD palgaastmed)	2,0	14,0	14,0	15,0	30,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Ajutised teenistujad (AST palgaastmed)											
Lepingulised töötajad	0,0	7,0	8,0	10,0	23,0	13,0	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0
Riikide lähetatud ekspertid											

KOKKU	2,0	21,0	22,0	25,0	53,0	28,0	27,0	27,0	27,0	27,0	27,0
--------------	------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

eu-LISA töötajad peaksid toetama rände ja siseasjade peadirektoraadi tööd teiseste õigusaktide koostamisel 2024. aasta alguses, seega hakkavad töötajad võimalikult kiiresti tööle. Värbamismenetlus algab 2024. aasta jaanuaris. 2 täistööajale taandatud töötaja suhtes 2024. aastal ja 21 täistööajale taandatud töötaja suhtes 2025. aastal kohaldatakse 50 % tegurit. Ülejäänud töötajad paigutatakse ümber muudest projektidest.

3.2.4. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade (rände ja siseasjade peadirektooraat)

- Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2024	Aast a 2025	Aast a 2026	Aast a 2027	Kokku 2021- 2027	Aast a 2028	Aast a 2029	Aast a 2030	Aast a 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034	Kokku 2028- 2034	KOKKU
--	---------------	-------------------	-------------------	-------------------	------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	---------------	---------------	---------------	------------------------	-------

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7														
Personalikulud	0,314	0,471	0,471	0,471	1,727	0,471	0,471	0,471	0,471	0,471	0,471	0,471	3,297	5,024
Muud halduskulud	0,187	0,273	0,273	0,273	1,006	0,273	0,273	0,273	0,187	0,187	0,187	0,187	1,567	2,573
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 kulud kokku	0,501	0,744	0,744	0,744	2,733	0,744	0,744	0,744	0,658	0,658	0,658	0,658	4,864	7,597

Mitmeaastase finantsraamistiku⁶² välja jäävad kulud kokku														
Personalikulud														
Muud halduskulud														
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku														

KOKKU	0,501	0,744	0,744	0,744	2,733	0,744	0,744	0,744	0,658	0,658	0,658	0,658	4,864	7,597
--------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Personali- ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse asjaomase peadirektooraadi poolt kõnealuse meetme haldamiseks juba antud ja/või peadirektooraadi siseselt ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektooraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

⁶² Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), kaudne teadustegevus, otsene teadustegevus.

3.2.4.1. Hinnanguline personalivajadus (rände ja siseasjade peadirektoraat)

- Ettepanek/algatus ei hõlma personali kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Aasta 2 028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2 031	Aasta 2 032
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)									
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	2	3	3	3	3	3	3	3	3
20 01 02 03 (delegatsioonides)									
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)									
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)									
Muud eelarvread (märkige)									

Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)

20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)									
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored eksperdid delegatsioonides)									
XX 01 xx yy zz ⁶³	– peakorteris								
	– delegatsioonides								
01 01 01 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)									
01 01 01 12 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)									
Muud eelarvread (märkige)									
KOKKU	2	3	3	3	3	3	3	3	3

XX tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate peadirektoraadisese ümberpaigutamise teel. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus

Ametnikud ja ajutised töötajad	Kolm ametnikku järelemeetmeteks. Töötajad võtavad enda kanda komisjoni ülesanded programmi elluviimisel: kontrollivad seadusandliku ettepaneku täitmist, käsitlevad nõuetelevastavuse küsimusi, koostavad aruandeid Euroopa Parlamendile ja nõukogule, hindavad liikmesriikide edusamme, tagavad teiseste õigusaktide ajakohasuse, sealhulgas muudatused seoses standarditega. Kuna programm lisandub olemasolevale töökoormusele, on vaja täiendavaid töötajaid (1 täistööajale taandatud töötaja).
Koosseisuvälised töötajad	

⁶³ Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiiri arvestades (endised BA read).

3.2.5. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu.

Kuna mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 alusel ei ole eu-LISA eraldistes eelteabe ruuteri arendamiseks (2024–2028) ega korduvateks kuludeks (alates 2029. aastast), samuti rände ja siseasjade peadirektoraadi täiendavate töötajate jaoks vajalikke assigneeringuid kavandatud, siis tehakse vastavalt eelteabe ruuteri arendamiseks ja hooldamiseks (mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 alusel 33,577 miljonit eurot) ning komisjoni järelemeetmete (2,732 miljonit eurot) jaoks vajalikud rahalised vahendid kättesaadavaks piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (11 02 01 – piirihalduse ja viisapoliitika rahastu) eelarvelise tasaarvelduse kaudu vastavates summas:

Eraldised (kulukohustuste assigneeringud = maksete assigneeringud) (miljonites eurodes): 2024: 0,157; 2025: 2,597; 2026: 7,958; 2027: 22,865

Aastad 2024–2027: 33,577

Liikmesriikide tasandi arendus- ja korduvaid kulusid tuleks rahastada piirihalduse ja viisapoliitika rahastule järgmises mitmeaastases finantsraamistikus järgneva rahastu alusel.⁶⁴

- tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruuses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu.

Selgitage, millised toimingud on vajalikud, osutades asjaomastele rubriikidele, eelarveridadele ja summadele ning nimetades kasutatavad rahastamisvahendid.

- nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist.

Selgitage, millised toimingud on vajalikud, osutades asjaomastele rubriikidele, eelarveridadele ja summadele.

3.2.6. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- hõlmab kaasrahastamist, mille hinnanguline summa on järgmine:

⁶⁴ Mõju eelarvele pärast praegust mitmeaastast finantsraamistikku on esialgne ülevaade, mis ei piira tulevast mitmeaastase finantsraamistiku kokkulepet.

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
 - 1) omavahenditele
 - 2) muudele tuludele
 - 3) palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksva aasta eelarves kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁶⁵				
		Aasta N	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)
Artikkel		<i>p.m.</i>				

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

11 10 02 (eu-LISA), 11 02 01 (piirihalduse ja viisapoliitika rahastu)

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

Eelarve hõlmab nende riikide rahalist osalust, kes osalevad Schengeni *acquis*' rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises ning viisade digiteerimisega seotud meetmetes, nagu on sätestatud vastavates kehtivates lepingutes. Hinnangud põhinevad arvutustel Schengeni *acquis*' rakendamiseks saadavate tulude kohta nendelt riikidelt (Island, Norra ja Šveits), kes praegu maksavad Euroopa Liidu üldeelarvesse (kulutatud maksed) igal aastal asjaomase eelarveaasta eest summa, mis on arvutatud vastavalt sellele, kui suur on riigi sisemajanduse koguprodukt protsendimäärana kõikide osalevate riikide sisemajanduse koguproduktist. Arvutus põhineb Eurostati andmetel, mis varieeruvad märkimisväärselt, olenevalt osalevate riikide majanduslikust olukorrast.

⁶⁵ Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.